మనస్సు - మనోమయ పురుషుడు

నిన్ను నీవు తెలుసుకో – IV

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక, అక్టోబరు 1999

మనస్సు — మనోమయపురుషుడు

శ్రీమాత ప్రవచనములు

శ్రీఅరవిందుల ప్రవచనములు

అనుబంధము

ప్రాచీన గాథ

నాకెన్నో పాఠాలు నేర్పిన ఒక పురాతనమైన గాథను ఈ సాయంత్రం మీకు వినిపించబోతున్నాను.

ఒకప్పుడు "జూనూన్" అనే మహాత్ముడుండేవాడు. ఆయన గొప్పవిరాగి. మహాజ్ఞాని. ఎన్నో సంవత్సరాలు గౌరవంగా తెలివిగా జీవించాడు. దీక్షకోసం ఆయనవద్దకు అనేకమంది యువకులు వచ్చి ఆయన కుటీరంలోవుండి, ఆయనను సేవించుకొని జ్ఞానోదయంపొంది తమ వూళ్లకు తిరిగి వెళ్ళేవారు.

"యూసఫ్ హుస్సేన్" అనే చిన్నవాడు ఆయన వద్దకు వచ్చాడు. వివరాలు అడగకుండానే అతనికి అక్కడ ఆశ్రయమిచ్చారు. నాలుగు సంవత్సరాల తర్వాత మొదటిసారి అతన్ని పిలిచి "నీవు ఎందుకు వచ్చినట్లు" అని గురువు అడిగాడు. దీక్షకోసం అన్న అతని జవాబు విన్నవెంటనే అక్కడున్న నౌకరును పిలిచి, "నిన్నొక పెట్టె తయారు చేయమన్నాను, సిద్ధంగా వున్నదా" అని అడిగి, తయారుగా వున్నదని తెలుసుకొని, వెంటనే తీసుకురమ్మని చెప్పాడు ఆ మహాత్ముడు. నౌకరు ఆ పెట్టెను పదిలంగా వారి ఎదుటపెట్టాడు. దానిని యూసఫ్‌కిచ్చి "నీలానది ఒడ్డున నా స్నేహితుడు వసిస్తున్నాడు. దీనిని జాగ్రత్తగా తీసుకొనివెళ్లి ఆయనకు అందజేయి. దార్లో తడబడక శ్రద్ధగా వెళ్లి ఇచ్చిరా. వచ్చాక నీకు దీక్షనిస్తాను", అని ఇంకొకసారికూడా హెచ్చరించి పంపాడు. గురువు పాదపద్మాలకు ప్రణమిల్లి యూసఫ్ బయలుదేరాడు.

మహాత్ముని ఆశ్రమం చాలాదూరంలో వున్నది. ఆ రోజులలో కారులూ, రైళ్ళూ లేవు. యూసఫ్ కాలినడకన పగలంతా నడిచి మధ్యాహ్నం ఎండ తట్టుకోలేక ఒక చెట్టునీడన విశ్రమించాడు. పెట్టె చూస్తే చిన్నది. తాళం లేదు. దానిని అతడు చూడనేలేదు. గురువు పెట్టె తీసుకెళ్ళమంటే వెంటనే బయలుదేరాడు. అంతే.

విశ్రమించేటపుడు మనసు సంచారం మొదలుపెట్టింది. తలలో ఆలోచనలు తిరగడం మొదలు పెట్టినై. పిచ్చి ఆలోచనలు అలాంటపుడు రాకమానవు. మళ్ళీ చూపు పెట్టెమీద పడింది. "చాలా

బాగున్నదీ పెట్టె. తాళం ఎందుకు వేయలేదో. చూస్తే చిన్న పెట్టె లాగుంది. బరువులేదు. ఖాళీగానే వున్నట్లుంది. లేకపోతే ఎందుకు ఇంత తేలికగా వుంటుంది" అని దానివంకే తదేకంగా చూడడం మొదలుపెట్టాడు. పెట్టె తెరుద్దామని చెయ్యిచాచి "అయ్యో! తప్పు. నాకెందుకీ పని? గురువుగారు స్నేహితునికిచ్చి రమ్మన్నారు. అంతే. ఖాళీగావున్నా లేకపోయినా నాకెందుకు, అది నా పనికాదు. ఇతర పనులుమాని గురువు చెప్పినది చెయ్యడమే నా వంతు" అని అనుకొన్నాడు.

కొంతసేపు ఊరికే కూర్చున్నా మనసు ఉండబట్టలేదు. అందంగావున్న పెట్టె ఎదురుగా వుంది. "ఖాళీగానే వున్నట్లుంది. తెరిస్తే ఏమవుతుంది? వట్టిదేగా! తాళంవేసిన దానిని తెరిస్తే తప్పుగానీ తాళం వేయలేదు కాబట్టి పెద్దగా ఏమీ ప్రమాదం వున్నట్లు అనిపించటంలేదు. ఒకసారి తెరిచిచూచి మళ్ళీ మూసేస్తాను" అనుకున్నాడు.

యూసఫ్ ఆలోచనలు పెట్టెచుట్టూ అదే పనిగా తిరుగుతున్నాయి. వదలబుద్ధిగావడంలేదు. అసాధ్యం. "ఒకే క్షణం చూచి వెంటనే మూసేస్తాను", అని చెయ్యి చాచినవాడు మళ్ళీ ఏమనుకొన్నాడో ఆగిపోయి కాసేపు కూర్చున్నాడు. లాభంలేదు. చివరికి మనసును గట్టిచేసుకొని నెమ్మదిగా మూతతీశాడో లేదో గభాలున ఒక చిట్టెలుక బయటకు దూకి కనుమరుగైంది! అలాగ పెట్టెలో చిక్కుపడ్డ ఎలుకపిల్ల కాస్త స్వేచ్ఛరాంగానే గడియకూడా వృథా చేయకుండా తప్పించుకుపోయింది!

యూసఫ్ బిత్తరపోయి కళ్ళు వెళ్ళబెడితే ఏముంది? చుట్టూ చూస్తే ఖాళీపెట్టె, తనూ మాత్రమే వున్నారు. దుఃఖంతో గుండె గుభేలుమనడం మొదలైంది. "ఈ చిన్నఎలుకను ఆయన ఇస్తే దానిని గూడా నేను చివరికి జాగ్రత్తగా తీసుకెళ్ళి ఈయక చాలా పెద్దతప్పు చేశానే! ఏంచేయాలి?

యూసఫ్ చేసిన తప్పుకు బాధపడి చేయవలసినది ఇంకేమున్నది, అని అక్కడున్న చెట్టుకు ప్రదక్షిణం చేస్తూ రోడ్డంతా చూచినా ఏమి లాభం? వృథా. చిట్టెలుక నిజంగానే పారిపోయింది.

దిగులుతో క్రుంగిపోయి యూసఫ్ తిరిగి మహాత్మునివద్దకు వచ్చి తప్పు ఒప్పుకొన్నాడు. "అద్భుతమైన అవకాశాన్ని వదులుకున్నావు. పనికిరాని చిట్టెలుకనుకూడా చూచుకోలేక పోయావే? అందుకే గదా మనస్సు ఎప్పుడూ అదుపులో వుండాలి. వెళ్ళి మనసును అదుపులో పెట్టడం నేర్చుకో. లేకపోతే ఏ గొప్పపనీ నీవల్లగాదు"

యూసఫ్ సిగ్గుపడి ఇంటిదారి పట్టాడు. ఇంక ఒక్కటే ఆలోచన. తనను తాను నియమించుకోవడం ఎలా? అనేక సంవత్సరాల శ్రమా, తపస్సులతో స్వభావాన్ని కూడగట్టుకొని తిరిగి గురుదర్శనం పొందిన యూసఫ్‌ను మహాత్ముడు ఆనందంతో స్వీకరించాడు. అనుగ్రహించాడు.

కాలం గడచిపోయింది. ఇస్లాం ప్రవక్తలలో గొప్పస్థానాన్ని పొంది యూసఫ్ అత్యద్భుత గురువై ప్రకాశించాడు.

అనువాదం: టి. యస్. రామచంద్రరావు

మనస్సు నిరంతరం పరుగెడుతూంటుంది

మానవమనస్సు పాదరసంలాంటిది — అటూ యిటూ పరుగెడుతూంటుంది! కాని ఏదైనా ఒక పనిని సక్రమంగా నిర్వర్తించవలసి వచ్చినపుడు, ధ్యానమునంతను దానియందే లగ్నము చేయుట ఎంతో అవసరము గదా. చంచలమైన మనస్సును నియమించి ఒకే విషయంమీద కేంద్రీకరించడం నేర్చుకోవాలి.

సంపాదకుడు

మనస్సును నియమించక పోయినట్లయితే అది చాలా చంచలంగా, అస్పష్టంగా వుంటుంది. ఒకే విషయంమీద కేంద్రీకరించక పోయినట్లయితే అటూ యిటూ పరుగెడుతూంటుంది. ఏమాత్రం అదుపాజ్ఞలు లేకుండా యథేచ్ఛగా ప్రవర్తిస్తూ వుంటుంది. అటువంట

ప్పుడు ధ్యానమును ఒకే విషయంమీద కేంద్రీకరించాలంటే దానికి చాలా కష్టమవుతుంది. "ఎంత కష్టమో బాబూ నాకు చేతకాదు", అని ఆ ప్రయత్నాన్ని విరమించుకోవలసి వస్తుంది కూడా.

మనిషి మసక వెలుగులో జీవిస్తూ వుంటాడు. మెదడంతా నల్లమేఘాలు కమ్మినట్లుగా వుంటుంది. నీ ఆలోచనలకు విస్పష్టత వుండదు. నైర్మల్యము వుండదు. నీలో స్పష్టమైన జ్ఞానము లోపించి ఛాయారూపములే భాసిస్తాయి. ఏ విషయాన్ని గురించి స్పష్టమైన పరిజ్ఞానముండదు. You have impressions rather than a knowledge of things. You live in an apporoximation, and you can keep within you all sorts of contradictory ideas made up mostly of impressions, sensations, feelings, emotions — all sorts of things like that which have very little to do with thought and... which are just vague ramblings.

చెయ్యి వణుకుతూ వున్నప్పుడు పనులు చేయలేనట్లుగానే మనస్సు గంతులేస్తున్నప్పుడు దేనిని గురించి నిశితంగా విచారించలేవు. నిత్యజీవితంలో ఎన్నో సమస్యలు ఎదురవుతాయి. క్లిష్టమైన పరిస్థితులను ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. అటువంటప్పుడు నీ తలలో కీటకాలు పాకుతూవుంటే దేనినీ సాధించలేవు. మనస్సులో ఆలోచనలు సుడిగుండాలై తిరుగుతూవుంటే దృష్టి దేనిమీద నిలవదు. కాని సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు వాటిని అన్ని కోణాలనుంచి చూసి నిశితంగా పరిశీలించినప్పుడే పరిష్కరించుటకు సాధ్యమవుతుంది.

అనువాదం: ఆర్. ఎల్. ఎన్. శాస్త్రి

మనస్సంటే నాలుగు దారుల కూడలి

మానవమనస్సు నడిబజారులాంటిది. అది ఆలోచనల రాక పోకలకు ఆలవాలము. ఈ ఆలోచనలన్నీ బాహ్య వాతావరణమునుండి మనలోకి ప్రవేశిస్తాయి. నిజానికి 'నా ఆలోచన' అన్నది ఏదీ ఉండదు. నీవు తగిన శిక్షణపొంది నీ మనస్సుకు అతీతమైన (ఆత్మ) చైతన్యాన్ని పొందినప్పుడే నిన్ను నీవు భగవంతునికి సమర్పించుకో గలుగుతావు. — సంపాదకుడు

మీరు మీ భౌతికమనస్సును గూర్చి విచారించినట్లైతే అది నాలుగుదారుల కూడలి అన్నమాట నిజమే అనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే ప్రతిభావమూ అక్కడికి వస్తుంది, దాటివెళ్ళుతుంది, ముందుకు సాగుతుంది, వెనక్కు వస్తుంది. అన్ని భావాలూ అక్కడికి వస్తాయి. ఒక వైపునుంచి ప్రవేశిస్తాయి, మరోవైపునుంచి నిష్క్రమిస్తాయి. కొన్ని ఇక్కడ, కొన్ని అక్కడ — అది ఒక నడిబజారులాగ గోచరిస్తుంది — ఒక నియతిగాని పద్ధతిగాని కానరాదు. ఎందుకంటే భావాలు పరస్పరం ఢీకొట్టుకుంటూ వుంటాయి. అన్ని రకాల ప్రమాదాలూ సంభవిస్తాయి. అది తెలిసిన ప్రతివాడూ "నా మనస్సు అని, నేను దేన్ని అనాలి?" "నా మనస్సంటే ఏమిటి?" అని ప్రశ్నించుకుంటాడు.

ప్రతివాడూ తనలో మెరిసే ఆలోచనలు తనవే అని అనుకుంటాడు. కాని అది అలా కానేకాదు. తాను మాట్లాడుతూన్న మనుషులూ, చదివే పుస్తకాలు, తనకు అప్పుడున్న మనఃస్థితీ — వీటిమీదనే ఆ ఆలోచనలు ఆధారపడి ఉంటాయి. జీర్ణశక్తి సరిగా ఉన్నదీ లేనిదీ, గాలీ వెలుతురూఉన్న గదిలో ఉండటం, లేదా బయట గాలిలో హాయిగా పచార్లు చేయడం, సుందరంగా విస్తరించిన మైదానాన్ని చూస్తూ గాలీ వెలుతురూ ఉన్నచోట ఆనందాన్ని పొందడం లేదా వానజల్లులు పడి వాతావరణం చల్లబడటం — వీటన్నింటిమీదా ఆధారపడి ఉంటుంది. నీవు నీకు తెలియకుండానే, రకరకాల విషయాలను గురించి ఆలోచిస్తూంటావు. నీకు ఏమాత్రం సంబంధంలేని విషయాలతో సతమతమౌతుంటావు!

ఇవన్నీ సమైక్యమై సక్రమమై తర్కసహమైన భావనగా రూపొందాలంటే — చాలా సుదీర్ఘమైన సమగ్రమైన కృషి అవసరం.

*

శ్రీమాత ఈ సందర్భంగా ఇంకా ఇలా అన్నారు. నువ్వు ఒక అద్భుతమైన బ్రహ్మాండమైన గొప్ప భావసౌధమును తయారు చేసి యుండవచ్చును. నువ్వు దైవంతో ఏకం కావాలంటే మొదట ఈ భావసౌధాన్ని బ్రద్దలుకొట్టి పటాపంచలు చేయాలి! అటుల చేయనియెడల నీవు దైవంతో తాదాత్మ్యం చెందలేవు. ఎందుకంటే దైవానికి సమర్పించుకుండేందుకు నీ దగ్గర ఏమున్నది కనుక? ఈ కప్పలతక్కెడమేళం నీ నిజస్వరూపం కానేరదు. భగవంతునికి సమర్పించుకుండేందుకు నీ దగ్గర ఏముందని? నీవొక నిజమైన అస్థిత్వాన్ని పొందినప్పుడే గదా అది సాధ్యము.

అనువాదం: ఆచార్య యస్. లక్ష్మణమూర్తి

సందేహాలు — అపనమ్మకాలు

అనుమానం పెనుభూతం అన్నారు. ఇది మనస్సుకు ముమ్మాటికి వర్తిస్తుంది. ప్రతి విషయాన్నిగురించి అపనమ్మకం, శంకించుట మనస్సుకు ఒక ఆట. కాని ఇది చాలా ప్రమాదకరమైన ఆట. ఎందుకంటే నీవు ఈ పద్మవ్యూహంలో యిరుక్కుంటే బైటపడలేవు! నీ ఆత్మకు చాలా దూరం అయిపోతావు.

— సంపాదకుడు

మానవ మనస్సు సంశయాలకు, వివాదాలకు ఆలవాలం. ప్రతిదాన్ని సంశయించడం, తర్జనభర్జన చేయడం, నమ్మకపోవడం దాని స్వభావం ఈ దురలవాటునుంచి మనిషి బయటపడాల్నంటే చాలా ప్రయత్నం చేయాలి. మొదట వాటిని మనస్సులోకి రానే రానివ్వకూడదు. వచ్చినా వాటి గోడు వినిపించుకోకూడదు. ఒకవేళ వినిపించుకున్నా వాటిని

ఆచరించకూడదు. ఈ సంశయాలు, అపనమ్మకాలు చేరి, మనస్సును వాటిష్టం వచ్చినట్లు ఆడిస్తుంటే పురోగతికి అంతకంటే దుస్థితి వేరే ఉండదు.

కానీ ఆ విధమైన ఊహాలను రానివ్వడమే రసజ్ఞత అనీ, వాదోపవాదాలు చేసి, విశ్వాసాన్ని వ్యతిరేకించడంవల్ల తమకేదో గొప్ప ఔన్నత్యము కలుగుతోందనీ కొంతమంది భావిస్తారు. మూఢవిశ్వాసాలకు, అజ్ఞానానికి అతీతులుగా ఉన్నామనుకుంటారు. అదే పెద్దపొరపాటు. ఈ విధంగా మనస్సు ఆడించినట్లు ఆడి శంకలు, అపనమ్మకాల సుడిగుండంలో పడిపోతే నీవు తప్పుదారి పడతావు. ఒక అయోమయ, అగమ్య, అవిశ్వాస వ్యూహంలో చిక్కుకుంటావు. ఇక అందులోనుంచి బయటపడగలవనే నమ్మకంకూడా కోల్పోయే ప్రమాదముంది. నీ అంతఃసత్యాన్నుంచి ఎంతో దూరంగా, దాని కనుచూపు మేరలోకూడా లేకుండా పోతావు! ఒక్కొక్కసారి నీ ఆత్మతో సంసర్గాన్ని పొందే అవకాశంకూడా కోల్పోతావు.

సాధారణ మానవ మేధస్సును పట్టి పీడించే ఈ జాడ్యము వేర్పాటు, విబేధాలవల్ల కలుగుతుంది. ప్రతి విషయాన్ని విభజించి, ఇదా, అదా అనుకుంటూ ఒకదాన్ని ఎంచుకుంటే రెండోదాన్ని దూరం చేసుకోవాలి అనమాట!

ఇది ఒక భావ దారిద్ర్యమే అనాలి. అలాకాకుండా ప్రతివారు విజ్ఞతతో విషయ పరిగ్రహణ ఎలాచేయాలో అన్నిటినీ సమైక్యంగా ఎలా సమన్వయం చేయాలో తెలుసుకుంటే పూర్ణసిద్ధి పొందగలరు.

స్వేచ్ఛానువాదం: ఎ. ప్రభావతి, ఎ. వెంకట్రామశాస్త్రి.

ఆత్మరక్షణా, ఆత్మ వంచనా?

మనస్సు ఒక మాయలమారి. స్వార్థదృష్టితో తను చేసిన పనులను, ప్రవర్తనలను నిరంతరం సమర్థించుకొంటూ వుంటుంది! అందువలన సత్యాన్ని గ్రహించలేదు. అటులగాక తను చేసిన పొరపాట్లను గుర్తించి మాయలోనుంచి బైటపడినప్పుడు చిత్తశుద్ధితో ప్రవర్తిస్తుంది. — *సంపాదకుడు*

మానవమనస్సు ఎప్పుడూ తనను తాను సమర్థించుకోవాలని చూస్తూవుంటుంది. ఈ ప్రక్రియకు మనిషిలోని సమస్తమైన అంగములు, కామాత్మ, ప్రాణకోశము, మనస్సుయొక్క భౌతిక విభాగములు, సూక్ష్మ శరీరము ఇవన్నీకూడా సహాకరిస్తయి. మనము పొరపాట్లు చేసినప్పుడు, మనకు ఇష్టంలేని సన్నివేశములు జరిగినప్పుడు, మనం బాధపడడం న్యాయమే. అయితే పైన పేర్కొనిన మనలోని విభాగములన్నీ కలిసి మనని సమర్థిస్తాయి. మనిషి తన తప్పులను ఒప్పుకోడు. ప్రత్యేకశిక్షణ పొందితేతప్ప, మనస్సు తనవల్ల తప్పేమిలేదని వాదిస్తూనే వుంటుంది. బాహ్యా పరిస్థితుల ప్రాబల్యము కలిగనప్పుడు గాని ఈ దృష్టి మారదు. అప్పుడుగాని తనని తాను నిష్పక్షపాతంగా విమర్శించుకోలేడు.

మనిషిలో ఈ విధమైన వాదన నిరంతరం జరిగే వ్యవహారమే. ప్రతి చిన్నవిషయానికి, అత్యల్ప విషయములను గురించికూడ మనిషి తననుతాను సమర్థించుకోవలసిందే.

And explanations — one gives them to oneself; it is only under the pressure of circumstances that one begins to give them to others or to another, but first one makes oneself very comfortable; first thing: "It was like that, for it had to be like that, and it happened because of this, and...", and it is always the fault of circumstances or other people. And it truly requires an effort — unless, as I say, one has undergone a discipline, has acquired the habit of doing it automatically — it requires an effort to begin to understand that perhaps things are not like this, that perhaps one has not done exactly what one ought to have done or

reacted as one should. And even when one begins to see it, a much greater effort is needed to recognise it... officially.

When one begins to see that one has made a mistake, the first movement of the mind is to push it into the background and to put a cloak in front of it, the cloak of a very fine little explanation, and as long as one is not obliged to show it, one hides it, And this is what I call "lack of mental honesty"

మనుమలకు మొదట్లో తమనుతాము మోసబుచ్చుకోవటం ఒక అలవాటైపోతుంది. ఇది తెలిసి జరుగకపోవచ్చు. అయినప్పటికి ఎవరికి వారు సమర్థించుకోని పైకి అంతా సవ్యంగా ఉన్నట్టుగానే సత్యహరిశ్చంద్రుడిలా ప్రవర్తిస్తారు. అంటే ఇపుడిక ఈ మోసగింపు అదృశ్యంగా జరుగుతుందన మాట! దానిని బహిరంగపరచి "నన్ను నేను నిజంగానే మోసగించుకుంటున్నాను", అని గుర్తించి ఒప్పుకుం డేందుకు చాల తీవ్రంగా ప్రయత్నించవలసి వస్తుంది.

ఈ వ్యవహారమంతా అప్రయత్నంగా నీకు తెలియకుండానే జరిగిపోతూంటుంది. నీవు మేల్కొని క్రమశిక్షణీకరణ కార్యక్రమాన్ని చేబట్టినప్పుడుగాని దొంగ దొరకడు. అప్పుడే "అవును నేనెంత దగా కోరుని? నాకు తెలియకుండా ఎంత అప్రయత్నంగా నన్ను నేను మోసగించుకొంటున్నాను?" అని నువ్వు తేలికగా కనుక్కుంటావు. అంతవరకు నీ తప్పులను నువ్వు అందమైన వేషాలతో కప్పి పుచ్చుతావు!

అనగా నీ మనస్సు ధరించే కపటవేషాలను తొలగించాల్నంటే చాలా గట్టి ప్రయత్నము, క్రమశిక్షణ ఎంతో అవుసరమన్న మాట.

అనువాదం: ఆర్. యల్. ఎన్. శాస్త్రి

మనస్సు – కార్యసాధనము

బుద్ధినుంచి జ్ఞానం పుట్టదు. జ్ఞానము ఉన్నతచేతననుంచి గానీ, ఆత్మయొక్క నిగూఢమైన లోతులనుంచిగానీ ఆవిర్భవిస్తుంది. ఆ జ్ఞానాన్ని బుద్ధి గ్రహించి భౌతికజగత్తులోకి ప్రసరింపజేస్తుంది. ఊర్ధ్వ చేతనకు భౌతిక శరీరాన్ని కల్పిస్తుంది.

మేధస్సు ఉన్నత భూమికలలోని చైతన్యమునకు, వ్యక్తమైన అధోభూమికలకు మధ్యవర్తిలాంటిది. బుద్ధి ఆ చైతన్యానికి రూపకల్పన చేస్తుంది. ప్రాణికస్తరము దానిని జీవశక్తితో నింపుతుంది. పదార్థము చివరికి వచ్చే భౌతిక ప్రాతిపదిక.

*

ఆలోచనలు మొదట్లో బీజరూపాల్లో వుంటాయి. మేధస్సు ఆ భావబీజాలను ఆలోచనలుగా మారుస్తుంది. అదే సమయములో ఆలోచ నలను సమీకరిస్తూ వ్యవస్థీకరింప జేస్తుంది కూడా. సామాన్య మనస్త త్వముకన్న అతీతమైన కొన్ని గంభీరమైన భావాలుంటయి. ఈ గొప్ప భావాలు క్రిందికి దిగిరావాలని తమను తాము నిర్దిష్టమైన రూపాలుగా వ్యక్తీకరించుకోవాలని భావిస్తూంటయి. ఈ రూపాలే ఆలోచనలు — భావబీజాలను ఆలోచనా రూపాలుగా రూప కల్పన చేస్తయి.

ఆలోచనలు తమను తాము సక్రమంగానే వ్యవస్థీకరించు కొంటాయి. మనం కూడా వాటిని క్రమబద్ధంగా ఉంచాలి. లేకుంటే అంతా గందరగోళంగా వుంటుంది. పిదప ఆ ఆలోచనలను క్రియాత్మ కంగా ఉపయోగించుకొనటం నేర్చుకోవాలి

*

బుద్ధి లేక మేధస్సు కార్యనిర్వహణమునకు కూడా ఉపకర ణమే. మొదట ఆలోచనలు ప్రణాళికలను రూపొందిస్తాయి. బుద్ధి లేక మేధస్సు వాటిని క్రియాత్మకం చేసేప్రయత్నంలో వుంటుంది. అప్పుడు కొన్ని సూక్ష్మరూపాలు ఏర్పడుతాయి. ఈ విధమైన స్వతంత్రమైన క్రియాశీలమైన రూపాలు, నేను ఇంతకు పూర్వం చెప్పినట్లుగా, వ్యక్తి లోని ఇతర భాగములైన ప్రాణిక, భౌతికస్తరములను కలుపుకొని వాటిని క్రియాత్మకంగా నడిపిస్తాయి. ఇవి సహజంగా జరిగే సంఘ

టనలే. నీవు ఒక పని చేయాలని అనుకుంటావు. వెంటనే చేయవు. కాని ఆ ఆలోచన అభివ్యక్తము కావాలని మరల మరల ప్రయత్ని స్తుంది. నీ బుద్ధిలో 'నేను ఇది చేయాలి, అది చేయాలి' అనే మాటలు వింటుంటావు. కడపటికి అన్నింటిని వదలి నీవు ఏమి చేయదలచు కున్నావో అదే చేస్తావు. అది బుద్ధియొక్క క్రియాత్మక లక్షణము. ఆ శక్తిని సంపాదించుకొనేముందు బుద్ధిని వ్యవస్థీకరిస్తూ, సమన్వయా త్మకంగా కట్టడి చేయాలి. ఆ శక్తిని సంపాదిస్తే, నీవు ప్రయోజనాత్మ కంగా పనిచేయగలవు. కాని చాలామంది ఆలోచనల రూపములను (formations) తెలుసుకోలేక, వాటి ధాటికి తట్టుకోలేక అశాంతికి గురవుతారు.

*

Then, there is another use. When one is in contact with one's reason, with the rational center of the intellect, the pure reason, it is a powerful control over all vital impulses. All that comes from the vital world can be very firmly controlled by it and used in a disciplined and organised action. But it must be at the service of something else — not work for its own satisfaction.

అనువాదం: డా॥ కె.వి. యస్. రాఘవన్

మనస్సు – జ్ఞానసాధనము గాదు

బుద్ధి (మనస్సు) ఆలోచనలకు కార్యరూపమునిస్తుంది. ఇదే దాని నిజమైన పాత్ర. ఈ వృత్తికి కట్టుబడి ఉన్నంతకాలం అది ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. కాని ఎప్పుడైతే అన్నీ తెలుసునని ఊహిస్తుందో, ఉన్నత భూమికలనుంచి జ్ఞానమును గ్రహించవలసిన అవసరం లేదనియు, అంతర్భూమికలద్వారా కొంత జ్ఞానమును సంత రించుకొన్నానని (అది నిజమైన జ్ఞానము కాదు. మరొక దానికి ప్రతి బింబమే) నమ్మి, ఆ జ్ఞానమును భౌతికజీవితానికి అన్వర్తింప జేయాలని చూస్తుందో, అప్పుడు అది తన యోగ్యతను వదలి రాక్షసిగా మారు

తుంది. ఇది తరచుగా సంభవమౌతూనే వుంటుంది. అప్పుడది వక్ర మార్గంలో నడుస్తుంది.

*

మీరు జరిగే విషయాలను గురించిన, మనుష్యులను గురించిన మంచిచెడులను నిర్ణయించే అధికారం బుద్ధికి వదలకూడదు. బుద్ధి జ్ఞానమునకు ఉపకరణము కాదు. జ్ఞానమును తెలుసుకొనే శక్తి బుద్ధికి లేదు. కాకపోతే (బుద్ధి) జ్ఞానముచేత ప్రభావితం కావలెను. జ్ఞానము ఆలోచనలకు అతీతమైన భూమికకు చెందినది. ఆ ఉన్నత స్థితినుంచి జ్ఞానమును స్వీకరించి దానిని వ్యక్తీకరించుటకు బుద్ధి ప్రశాంతంగా, మెదలకుండా ఉండాలి. ఎందుకంటే క్రమబద్ధము చేయుటకు కార్య నిర్వహణమునకు బుద్ధి చక్కటి ఉపకరణము. వీటిలోనే దాని అసలు విలువ ప్రయోజనములు సిద్ధిస్తాయి.

*

ఆలోచనలకు పైన స్వచ్ఛమైన (world of pure ideas) భావభూమికలుంటయి. ఆ భావాలను వ్యక్తీకరించటానికే ఆలోచనలు ఉపకరిస్తాయి. అయితే జ్ఞానము ఈ స్వచ్ఛమైన భావభూమికలకన్న ఉన్నతమైన స్థాయికి చెందినది. ఈ విషయాలన్నిటినీ గుర్తిస్తేనే జ్ఞాన సముపార్జన సాధ్యమవుతుంది. అటుల కానప్పుడు, మన అల్పమైన మనస్తత్వముతోను, అల్పమైన భౌతికభావాలతోను, ప్రతివిషయాన్ని అర్థం చేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తాము. అప్పుడు మన స్థితి, ఒక రకమైన డాంబికముతో కూడివుండి, ప్రతి విషయాన్ని చిన్నచూపుతో చూచి చెడుగా విమర్శించి నిర్ధారిస్తాము. ఈ పద్ధతి సర్వసామాన్యముగా సక్రమమైనది కాదు. మన మనస్సును నిలకడగాను, ప్రశాంతముగాను వుంచుకుని, ప్రతివిషయమును నిశితంగా పరిశీలించి మెల్లి మెల్లిగా నీలో నువ్వు అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరచుకోవాలి. అంతేగాని వెంటనే మన నిర్ణయాన్ని ఎప్పుడూ ప్రకటించకూడదు. అలాగ, మన మనస్సులో ప్రశాంతంగా విషయాన్ని స్థిరపరచుకున్నట్లయితే, వాటిని మనము, మన మనస్సుకన్న ఉన్నతమైనస్థాయికి శ్రద్ధాసక్తులతో తీసుకు వెళ్ళ గలుగుతాము. దూరమునుండిగాని, ఎత్తైన ప్రదేశమునుండి పరికిస్తున్న ట్లుగా, వున్నట్లైతే, సత్యజ్యోతి నీకు క్రమంగా గోచరిస్తుంది.

కాని వెంటనే నీవు ఉద్రిక్తుడవై తొందర పడ్డట్లయితే ఏ విషయమునూ సరిగా అర్థము చేసుకొనజాలవు. ఈ విషయాన్ని మీకు అవసరమైతే వందసార్లయినా మళ్ళీ మళ్ళీ చెపుతాను. మీరు దీనిని అర్థం చేసుకోలేకపోతే, ఈ అజ్ఞానమునుండి, మీరు ఏనాటికీ బయట పడజాలరు.

*

మనస్సు, ఏ విషయాన్నైనా అర్థం చేసుకోవాలంటే, దానిని తులనాత్మకంగా, క్షుణ్ణంగా, పరిశీలించాలి. లేకపోతే మనస్సుకు ఏమీ అర్థంకాక కలవరం చెందుతుంది. రానురాను దేనినీ అర్థం చేసుకోలేని పరిస్థితికికూడా దిగజారుతుంది.

అనువాదం: డా॥ కె. వి. యన్. రాఘవన్,చావలి రామమూర్తి

మన ఆలోచనలు ఎక్కణ్ణుంచి వస్తాయి?

ప్రశ్న: శ్రీమాతా! మన ఆలోచనలు విశ్వమానసిక శక్తులచే ఎలా సృష్టింపబడతాయి?

విశ్వమానసిక శక్తులు మన మస్తిష్కముల్లోకి ప్రవేశిస్తాయి గనుక. ఆ శక్తులచే మనము స్నాతులమవుతూంటాము. కాని తమాషా ఆ సంగతి మనకు తెలీదు! మానవులు ఒక పేటికలో బంధింపబడి వుండరు. అనేకానేక శక్తులు, వాటి తరంగాలు, గమనాలు మనలో నిరాటంకంగా ప్రవేశిస్తూ, నిష్క్రమిస్తూ ఉంటాయి. మనలో ఒకానొక మానసిక పదార్థము ఉంటుంది. సృజనాత్మకమైన మానసిక శక్తులచే ఉపయోగించుకోబడడానికి సర్వదాసిద్ధంగా వుంటుంది. ఇవి ముక్త శక్తులు సుమా. వెలుపలినుండి ఒక ఆలోచన రావడమే ఆలస్యం, లేదా ఒక శక్తి స్పందనము మన చైతన్యంలోకి ప్రవేశించడమే ఆలస్యం. మనము దానికి వెంటనే ఒక నిర్దిష్ట రూపాన్ని ఇస్తాము. కాని నిజానికి అవన్నీ మనకు తెలియని ఉన్నత చైతన్యశ్రేణికి చెందినవి.

మరో విషయం. ఈ ప్రక్రియ అసాధారణంగా జరిగేది కాదు, సర్వసాధారణంగా జరుగుతూనే వుంటుంది. బయటినుండి వచ్చే ఈ శక్తి ప్రవాహము ఒక ప్రత్యేక ఆలోచనగా రూపుకట్టి ఒకరినుండి మరొకరిలో ప్రవేశిస్తూ వినిర్గమిస్తూవుంటే ఆ ఆలోచన పుట్టినప్పుడుండే పరిశుద్ధత, నిర్దుష్టత, స్పష్టత చాలావరకు కోల్పోయినప్పటికీ, మనం దానిని "మన" ఆలోచనే అని భ్రమిస్తూంటాము!

మనం ముఖ్యంగా గ్రహించవలసినదేమంటే "మన ఆలోచన" అంటూ ఏమి వుండదు. మనము సంపూర్ణంగా ఏకాకిగా లేము. బహిరంగ ప్రదేశంలో నిలబడినపుడు మనమీద గాలి ఏవైపునుంచైనా ఎప్పుడైనా ఎలా వీచగలదో అట్టి స్థితి మనది. విశ్వవ్యాప్తమైన అనేక శక్తులు మనలోకి వస్తూ, వెళ్తూ, పెనగులాడుతూ, పోట్లాడుతూ కాట్లాడుతూ వుండే ప్రస్తుత పరిస్థితిలో ఒక ఆలోచనను "మనది" అని ఎలా నిర్దేశించి చెప్పగలం? అలా కాకుండా మనలో చైతన్యం ముద్దకట్టి, స్పష్టమైన ఆకాంక్షద్వారా పైకి చూస్తూ మానవ మనస్సుకు అతీతంగా ఇంకా ఇంకా పైకి వెళ్ళాలని సమర్పించుకొనే బుద్ధి మనలో వికసించినప్పుడు పైనుండి నిత్యసత్యం మధ్యలోని పొరలనన్నిటినీ దాటి వస్తుంది; జాగరూకతతో మేలుకొనియున్న మన మెదడులో చొరబడి రూపం పొందుతుంది. అప్పుడే దానిని మన స్వంత ఆలోచన అనాలి. అది విశ్వజనీన మనసుయొక్క సృష్టిగాని, వేఱొక వ్యక్తిత్వపు మనసుగాని కాదు. మనం ఎంత తీక్షణంగా ఆకాంక్షిస్తే పైనున్న జ్యోతి అంత ప్రకాశంగా, దర్శనమిస్తుంది. లేకపోతే మనకి కలిగే తలంపులన్ని దారినపోయే దానయ్యాలుగా, సంకేతాలుగా, "నలుగురితో నారాయణా" "గుంపులో గోవిందా" యన్నట్లు మనద్వారా అందరికీ వచ్చేవీ పోయేవీ మాత్రమే.

*

ఎవరికీ సొంత ఆలోచనలంటూ వుండవు. ఒక మహాసముద్రంలోంచి, ఎవరి అభిరుచులకనుగుణమైన భావనలను వారు గ్రహించెదరు. భావములు సామూహిక సంపద. అవి అందరికి చెందినవి. ఏ ఒక్కరి సొత్తు కాదు.

అయితే ఇందులో కొంత వైవిధ్యమున్నది. మొదటిది సర్వ సాధారణమైన స్థితి. మన మేధలు అన్నీ అందులో మునిగితేలుతూ వుంటాయి. భావములు చుట్టూ ముసురుతూ వుంటాయన్నమాట. అక్కడ అందరూ "శ్రీమాన్ ప్రతివాడు". ఆ తరువాత ఆలోచనా పరుల శ్రేణి ఇంతకంటె కాస్త మెరుగైనది. ఇంకా పై శ్రేణులు భావనా జగత్తుకు చెందినవే అయినప్పటికీ మాటలకతీతములు.

అనువాదం: సి.కె. రామనాథచెట్టి, టి.యస్. రామచంద్రరావు

ఊహాలు తాల్చిన రూపములు

శ్రీమాత మనకి తెలియని కొత్త కొత్త విషయాలనెన్నిటినో చెప్పి మన నాశ్చర్యపరుస్తూంటారు. మనిషి ఒక విషయమును గురించి ఊహించినప్పుడుగాని ఆలోచించినప్పుడుగాని అది ఒక రూపమును తాలుస్తుందట. ఆ రూపము ఆ మనిషినుండి వేరై క్రియారూపమును పొందే ప్రయత్నం చేస్తూవుంటుందట. ఈ విధంగా ఒకే మనిషినుండి వెలువడిన వివిధ రూపములు, అందరు మనుషులనుండి వెలువడిన భావనారూపముల సమూహాములు, స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని పొంది గాలిలో తేలుతూ వుంటాయట. వీటిన్నిటిని మనిషి చూడగలిగితే చాలా గందరగోళంగా వుంటుంది. పిచ్చెక్కిపోతుంది. అయితే ప్రతి మనిషి యొక్క తత్వమును అభిరుచులనుబట్టి అతనికి సన్నిహితమైన రూపములే ఆతనిలోకి ప్రవేశించి, అతనిని ప్రేరేపిస్తయి.

—సంపాదకుడు

తమ మానసిక చర్యలకు రూపకల్పన చేయగల శక్తి కొద్దిగానో గొప్పగానో అందరిలోనూ ఉంటుంది. ఈ విధంగా ఏర్పడిన మానసిక కల్పనలకు (mental formations) వారు సాధారణంగా తమ స్వీయప్రయోజనాలకుగానీ, సృజనాత్మక చర్యలకుగానీ, ఏదైనా కార్య

మును సాధించటానికిగానీ ఉపయోగిస్తారు. నిరంతరం మనం ఈ విధమైన రూపాలను, ఆకృతులను కల్పిస్తూనే ఉంటాము. మనకి తెలిసీ, తెలియకా వీటిని గాలిలోకి వదిలేస్తూంటాము. అలా అవి తేలుకుంటూపోయి ఒకరి దగ్గర్నుంచి మరొకరి దగ్గరకు చేరుకుంటూ తమవంటి వాటినన్నిటినీ కలుపుకుంటాయి. అలా కలిసిపోయినప్పుడు అంతా బాగానే ఉంటుంది కానీ ఒక్కొక్కసారి మాత్రం సంఘర్షణలకు దారితీస్తాయి. పోరాటాలు జరుగుతాయి. ఎందువల్లనంటే ఈ మనో కల్పనలలో క్రియారూపమును పొందాలనే ఒక చిన్న సంకల్పలేశముం టుంది. అది సిద్ధించబడాలని తాపత్రయపడుతుంది. ప్రతివారు తాము కోరినవే సిద్ధించాలనే సంకల్పంతో ఊహాకల్పనలను చేసి పంపిస్తే అవన్నీ కలిసిపోయి గందరగోళం ఏర్పడుతుంది. గాలిలో తేలుతూ పోతున్న ఈ దృశ్యాలను వీక్షించాలనే కుతూహలముంటే ఆశ్చర్య జనకంగా ఉండే అనేక విషయాలు దర్శనమిస్తాయి. అక్కడ కురుక్షేత్రా లను, కెరటాలుగా ఎగురుతూండే రూపాలను, వాటి కొట్లాటలను, గుంపులు గుంపులుగా కదులుతున్న మానసికరూపాలను తిలకించ వచ్చు. అందరి మనోకల్పిత రూపాలకు ఒకటే వైఖరి ఉంటుంది. దేనికదే భౌతిక రూపాన్ని పొందాలనుకుంటుంది. ఇవి అసంఖ్యాం కంగా ఉంటాయి కాబట్టి అన్నీ భౌతికరూపమును దాల్చాలంటే ఈ భూభాగమే సరిపోదు! ఇవన్నీ ఒకదాన్నొకటి నెట్టుకుంటూ, తోసు కుంటూ, తమతో కలవని వాటిని వెనక్కి నెట్టేస్తూ ఒక పెద్ద సైన్యంగా ముందుకు కదులుతూ కాలాన్ని, స్థలాన్నిగూడా ఎక్కడ ఖాళీ దొరికితే అక్కడ ఆక్రమిస్తూపోతే ఈ రూపాల బలగానికి భూభాగమంతాకూడా సరిపోదు.

సాధారణంగా అందరూకూడా ఇది వారికి తెలియకుండానే చేస్తారు. ఎడతెరిపి లేకుండా ఒక విషయంలోనుంచి మరొక దాంట్లోకి దాటుకుంటూపోయి ఆశలు పెంచుకుంటారు; జరుగుతుందనుకుంటారు; అదే కోరతారు. ఒక్కొక్కసారి నిరుత్సాహం పొందుతారు, మరొకసారి ఆనందిస్తారు, నిస్పృహకి లోనౌతారు. వీటన్నిటిమీదా వారికి ఏ విధమైన నియంత్రణ ఉండదు. అయితే కొద్దిగా తెలివి తెచ్చుకొంటే ఆలోచనలు వచ్చినప్పుడు అవి ఎటువంటి రూపం దాల్చుతూ గాలి

లోకి నిరంతరాయంగా దూసుకుపోతున్నాయో గమనించవచ్చు. ఈ విధంగా ప్రాణం పోసుకోవాలని బయల్వెడలే చిన్న భావకల్పనలన్నీ మన మనోగగనంలోనే జరుగుతాయి. దాన్ని బాగా పరిశీలించగలిగితే వాటినన్నిటినీ విడమరచి, అందులో మన ఉన్నతాశయాలకు, సంకల్పాలకు అనుగుణంకాని వాటిని వెనక్కినెట్టేసి, ప్రగతికి, వృద్ధికీ సాయపడే రూపకల్పనలను మాత్రం సిద్ధించేటట్లు చేసుకోవచ్చు.

*

స్వతహాగా కొంతమందికి ఈ కల్పనాశక్తి చాలా గంభీరంగా ఉంటుంది. వారు తమ రూపకల్పనలు నిజంగా జరిగేటట్లు చేసుకోగలరు. అయితే వారికి మానసికంగానూ ప్రాణికంగానూ క్రమశిక్షణ లేకపోవడంవల్ల స్థిరంగా ఒక విషయం మీద కేంద్రీకరించలేరు. కాస్సేపు ఒకటి కావాలని, ఇంకా కాస్సేపటికి ఇంకొకటి కావాలనుకుంటూపోతే అవి అనేక రకాలుగా, ఒకదానికొకటి వ్యతిరేకంగా తయారౌతాయి. దానివల్ల కలిగే ఫలితాలుకూడా వికటించుకొని పొసగకుండా అయిపోతాయి. ఆ విషయం గుర్తించక, తాము ఇంత గందరగోళంలో, సమరసావిహీన స్థితిలో ఎలా ఉన్నామో అని ఆశ్చర్యపోతారు. తమ ఆశలు, ఆలోచనలద్వారా తామే ఈ స్థితిని కొనితెచ్చుకొన్నామని గమనించలేరు! వారికిదంతా చాలా అసంబద్ధంగా, విరుద్ధంగా కనిపిస్తుంది.

ఇటువంటి జ్ఞానానికి చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది. అయితే ఆ జ్ఞానంతోపాటు దాన్ని సరిగా వినియోగించుకోటానికి కావలసిన రహస్యం తెలుసుకోవాలి. క్రమశిక్షణతో, ఆత్మనిగ్రహంతో తమలోని దివ్యసత్యానికి మూలాన్ని, దివ్యసంకల్పం యొక్క పరిపాలనా యంత్రాంగాన్ని కనుక్కోవడమే ఆ రహస్యం. మనోకల్పిత రూపాలకు శక్తినిచ్చి, వాటిని సమగ్రంగా, సామరస్యంగా సిద్ధిపొందేటట్లు చేసేది ఇదే.

అనువాదం: ఎ. వెంకట్రామశాస్త్రి, ఎ. ప్రభావతి

ఆలోచనల నియంత్రణ

ఆలోచనలను అరికట్టుటమా! అది ఎవరితరం? అధిక సంఖ్యాకులు వారి ఆలోచనలను ఏమాత్రం అదుపు చేయలేరు వాళ్ళ ఆలోచనలమీద ఏమాత్రం పెత్తనం చెలాయించలేరు సరికదా వాళ్ళే ఆలోచనలకు బానిసలవుతారు. వాళ్ళను పట్టుకొని పీడిస్తున్న ఆలోచనలను వదిలించుకోలేక, వాటితో సతమతమౌతూ వుంటారు. అవి వాళ్ళని ఆవహించి వేధిస్తూవుంటయి. ఎంత తన్నుకున్నాసరే వాటిని వాళ్ళ మనస్సులలోనించి పారద్రోలలేరు. వాళ్ళ ఆలోచనలే వాళ్ళని పరిపాలిస్తూవుంటాయి. "అదా, ఆ ఆలోచన పదేపదే నాదగ్గరకు వచ్చి నన్ను తినేస్తోందిరాబాబూ. దాన్ని ఎట్లా వదిలించుకోవాలో తెలియటం లేదు", అంటారు. ఆతురత, చెడుతలపులు, భయాందోళనలు మొ॥ ఆలోచనలన్నీ మామూలే. ముఖ్యంగా భయపెట్టే ఆలోచనలు చాలా మొండిగా పునఃశ్చరణమౌతూ వుంటాయి. వాటిని బహిష్కరించినాకూడా రబ్బరు బాండు మాదిరి మళ్ళీ నీదగ్గరికే వస్తాయి! వీటిని ఎవరు నియమించగలరు? దానికి చాలా సంవత్సరాల శ్రమ, అభ్యాసం కావాలి. ఆలోచనల వెల్లువను పూర్తిగా ఆపలేకపోయినా ఒకమాదిరిగా నియమించటముకూడా గొప్పే. నీ తలలో ఇటులచేయుట (మదర్ తన నుదురుమీద వేలుతోరాస్తూ చెప్పేరు.), ఆలోచనలన్నిటినీ పూర్తిగా నిలిపివేయటం, ఆలోచనా తరంగములను లేశమాత్రమైనా పైకిరానివ్వకుండా నియమించగలిగితే అదిచాలా గొప్పస్థాయి — అంతా స్తంభించిపోతుంది. పుస్తకం తెరిచినప్పుడు ఖాళీపేజీ మాదిరిగా, తెల్లకాగితంవలె, చాలా ప్రత్యక్షంగా నీకు తెలుస్తుంది. ఇది నీకొక సవాలు. ఇంటికి వెళ్ళి ప్రయత్నించిచూడు.

అనువాదం: ఆర్. ఎల్. ఎన్. శాస్త్రి.

ఆలోచనలను నియంత్రించే మానసిక శిక్షణ

(మనస్సును నియమించుట, దాని స్థాయిని పెంచుట:) నాలుగు ప్రక్రియలు, పద్ధతులు కలవు. ఇవి సాధారణంగా ఒకదాని తరువాత మరొకటి ఒక క్రమపద్ధతిలో జరుగుతున్నట్లు కనిపించినా, నిజానికి అవి ఏకకాలంలో సమాంతరంగా సంభవిస్తవి. *అవి ఏమనగా: మొదటిది మన ఆలోచనా స్రవంతిని ఒక ప్రేక్షకునివలె గమనించడం; రెండవది వాటిని జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి వుండటం; మూడవది ఆలోచనలను మన నియంత్రణలోకి తెచ్చుకోవడం; చివరకు నాలుగవది మన ఆలోచనలపై సంపూర్ణ సార్వభౌమత్వం సంపాదించడం.* ఇలాగ, పర్యాలోకనం, మెలకువతో కనిపెట్టడం, నియంత్రణ, పూర్తిగా వశపరచుకొనుట...

ఆలోచనలను అవలోకించుట మొదటి మెట్టు. ఇది మనము అనుకునేటంత సులభం కాదు సుమీ! ఎందుకంటే ఆలోచనలను గమనించాలంటే ముందుగా వాటినుండి వేరుపడి, ఎడంగా నిలబడాలి. మామూలు స్థితిలోని మానవుడు తననూ, తన యోచనలనూ, వేర్వేరుగా తలవడు. అతడు ఆలోచిస్తున్నట్లుకూడా గమనించడు. కేవలం ఒక అలవాటు ప్రకారం ఆలోచనా ప్రక్రియ జరిగిపోతూ వుంటుందన్నమాట. తనుకూడా ఆలోచనల వరవడిలో కొట్టుకుపోతూ వుంటాడు.

ఆలోచనలను గమనించాలంటే ముందుగా కాస్త వెనక్కుతగ్గి వాటివైపు తదేక దృష్టితో వీక్షించాలి. నీవు నీ ఆలోచనల ముట్టడినుండి పూర్తిగా విడివడాలి. వాటి దారి వాటిది. నీ దారి నీది.

(ఇక రెండవది) ఈ ఆలోచనా సరళిని కనిపెట్టి వుండటం ఎలాగో నేర్చుకోవాలి. మొదట వాటిని మనోనేత్రములతో చూడకలిగి తరువాత వాటిని ఎల్లప్పుడూ కనిపెట్టి వుండాలి. నీవొక సర్వజ్ఞుడైన న్యాయాధికారిగా వాటిని నిష్పక్షపాతంగా బేరీజు వేయగలగాలి. మంచి ఆలోచనలేవో, చెడ్డవేవో విచక్షణ చేయగలగాలి. ఏవి మనకు ఉపయుక్తమైనవో ఏవికావో తెలుసుకోవాలి. అట్లాగే ఏవి నిర్మాణాత్మకమై మనకు విజయశ్రీని తెచ్చిపెట్టకలవో, ఏవి మనలను నైరాశ్యంలో ముంచెత్తి ఓటమిపాలు చేస్తాయో స్పష్టంగా తెలుసుకోవాలి. ఇట్టి విచక్ష

ణాశక్తిని మనము అలవరచుకోవాలి. దీనికోసం ఎంతగానో సాధన చెయ్యాలి....

మానసిక క్రమశిక్షణలో ఇక మూడవది ఆలోచనలను మన అదుపాజ్ఞలలో వుంచుకోవడం. ఎప్పుడైతే మనలోని సర్వజ్ఞుడైన న్యాయ మూర్తి ఎట్టి యోచనలు ఉపయోగకరమో ఏవి హానికలిగిస్తాయో, విచ క్షించ కలుగుతాడో అప్పుడు మనలో ఒక భటుడు, ఉదయించి మనకు శ్రేయోదాయకమైన ఆలోచనలకు మాత్రమే ద్వారము తెరిచి హానికర మైన వాటికి తలుపులు మూసివేయగలడు.

అప్పుడే మన భటుడు ఒక ఉన్నతమైన విశాలావలోకన ముతో దురాలోచనలను మనలోకి ప్రవేశించకుండా నిర్బంధించి, వీలై నంత వెనుకకు నెట్టివేయగలడు. ఆలోచనల ప్రవేశార్హతను నిర్దేశించే ప్రక్రియనే మనము 'ఆలోచనల నియంత్రణ' అంటాము.

*

భిన్నతత్త్వములతో కూడిన వాతావరణము — మంచి చెడులు, వెలుగునీడలతో కూడిన వాతావరణము — నిన్ను పరివేష్టించి వుంటుంది. ప్రతిమనిషి వీటినుంచి కొన్ని స్పందనములను ఎంచుకొనే ఒక జల్లెడ అన్నమాట. మరియు నీవు:

1. నీకు కావలసిన స్పందనలను మాత్రమే గ్రహించుటకు సమ ర్థుడవై వుండాలి.
2. నీకు నచ్చిన ఆలోచనలను మాత్రమే స్వీకరించాలి.
3. నీ అనుమతి లేకుండా వాటికి క్రియారూపమివ్వరాదు.

శరీరధారి యొక్క అసలు కర్తవ్యమిదియే. ప్రతి మనిషీ ఒక క్షేత్రమునకు చెందిన స్పందనములను నియంత్రించి వాటికి ఆధిపత్యము వహించవలెను. దైవకార్యమునకు అనుకూలమైన వాటిని స్వీకరించి మిగిలిన వాటిని తిరస్కరించవలెను.

అనువాదం: సి.కె.రామనాథ చెట్టి

మనశ్శాంతిని పొందడం ఎలా?

మనస్సును నిశ్శబ్దంగా వుంచుకోవడం ఎలాగైనా నేర్చుకోవాల్సిందే. దానికి ఎంతో క్రమశిక్షణ పాటించాల్సి వుంటుంది. ముందుగా ప్రశాంతంగా వుండటం నేర్చుకోవాలి. ఎట్టి శబ్దతరంగాలు లోనికి ప్రవేశిస్తున్నాయో జాగ్రత్తగా గమనిస్తూండాలి. ఈ విషయంలో శ్రద్ధ చాలా అవసరం. నీవు తిన్నగా నీ మనస్సును శాంతింపచేయాలని ప్రయత్నిస్తే అది వ్యర్థప్రయత్నమే కాగలదు. మన మెదడు తనవృత్తిని ఒక క్షణమైనా ఆపదు — అది ఎప్పుడూ గ్రామఫోనురికార్డుమల్లే మోగుతూనే వుంటుంది. పాడిన పాటనే మళ్ళీ మళ్ళీ పాడుతూ వుంటుంది! దాన్ని ఆపడానికి మీట నొక్కితేతప్ప అలా నిరంతరంగా తన క్రియను సాగిస్తూనే వుంటుంది. అలాకాకుండా నీ చైతన్యాన్ని సాధారణ స్థాయినుండి ఉన్నతస్థాయికి తీసుకుపోగలిగితే అచ్చటి ప్రకాశ కిరణాలచేత మనస్సు ప్రశాంతినిపొంది తనకదలికలు ఆగిపోయి నిశ్శబ్దత నెలకొంటుంది. ఆ ఉన్నత చైతన్యాన్ని ఒక్కసారి చేరుకోగలిగితే అందులోనుండి ఇక ఎప్పుడూ బయటకు రావాలనిపించదు. అప్పుడు బాహ్య మనస్సు సదా ప్రశాంతతను పొందగలదు.

ఈ సమస్యకు, సరియైన పరిష్కారము ఒక్కటే పైనవున్న జ్ఞానజ్యోతికై గాఢంగా ఆకాంక్షించడము మాత్రమే.

*

స్వయంగా అభివృద్ధి కోరేవారు, ఈ సాధనామార్గంలో మొదటి మెట్టుపై ఉన్నవారు వాళ్లకి అర్థం కాని విషయము ఎదుట నిశ్శబ్దంగా వుండటం అలవరచుకొంటే ప్రగతి సాధించవచ్చును. ఉలుకూ పలుకూ లేక బయట మౌనంగా వుండడమేగాక అంతరంగంలోకూడా అదే విధంగా ఉండగలగాలి. మనసు తన అజ్ఞానాన్ని ప్రకటిస్తూ మామూలు భావనలతో గర్వించకుండా నిర్జించ కలగాలి. అవగాహనే తెలియని ఒక పరికరం మనకు ఏ విధంగానూ, ఉపయోగపడదు కదా! అందుకని తన సమయం వచ్చేవరకు కాచుకొని తన దౌర్బల్యాన్ని గుర్తెఱిగి సరళంగా, నిదానంగా నెమ్మదిగా వికసించి వచ్చే వెలుగును స్వీకరిస్తే, ఆ శక్తిని సంపాదిస్తే, ఆ నిజమైన ప్రకాశమే సదవగాహనను

కలగజేస్తుంది. మనం నేర్చినది, చూచినదీ జీవితానుభవంలో గ్రహించి నదీ మొత్తమంతా చేర్చిన దానికన్నా చాలా మిన్నయైన ఇంకొక దినుసున్నది. ఎందుకంటే జ్ఞానజ్యోతిని అందుకోవాలంటే మనస్సు తన పరిధిని దాటి ఉన్నత శ్రేణుల్లోకి వెళ్ళకతప్పదు. అది ఒక్కటే మార్గం. ఆ మార్గంలో త్వరితగతిని సాధకుడు ప్రయాణం చేయదల చుకొంటే దైవానుగ్రహంకోసం వినమ్రతతో, నిరాడంబరంగా, భక్తి శ్రద్ధలతో, నిశ్చలంగా వేచివుండాలే తప్ప మరో ఉపాయం లేదు.

నీవు దైవంయొక్క సత్యవాణిని వినాలంటే శబ్దాడంబరము మానుకోవాలి. అప్పుడుగాని సత్యము ఆవిష్కారమైనపుడు దానిని నీవు వినలేవు.

మనస్సును నిశ్శబ్దపరచుకోవడం, ప్రశాంతతను పొందడం నేర్చుకోవాలంటే అది ఒక ప్రబల సమస్యే అయినప్పటికీ దానికోసం ఏమి చేయాలని అదే పనిగా సతమతమైతే ఒరిగే ప్రయోజనం ఏమీ వుండదు. ఆకాంక్షా సుహృద్భావములతో నీవు ఎంత నిశ్శబ్దంగావుంటే అంత స్పష్టంగా దివ్యవాణి నీకు వినబడగలదు.

నీవు ఒక గడ్డుసమస్యలో చిక్కుకొన్నప్పుడు నేను చెప్పే ఈ మార్గాన్ని ప్రయత్నించి చూడు. అంతరంగంలో ఆందోళన పడవద్దు, ఉద్రేకాలను అణచుకో. విపరీతమైన బాధతో అవిశ్రాంతంగా చిరాకు పడటం, సమస్యకు పరిష్కారం కోసం పరిపరి విధాల అటూ ఇటూ దొర్లటం — ఇవన్నీ మానుకోవాలి. కాకపోతే ఇదంతా అంతరంగ ప్రశాంతత మాత్రమే సుమా. *బాహ్యంగా సమస్యకు మార్గం కనుగొన డానికి ప్రయత్నం మానరాదు — ఆమాత్రం లోకజ్ఞానం నీకుందను కుంటా.* నీ స్వభావ స్వధర్మాల మేరకు ఆర్ద్రంగాగాని ప్రశాంతంగా గాని, తీవ్రముగా గాని విశాలభావముతో గాని దీక్షతో జ్ఞానజ్యోతికై ఆకాంక్షించు. అది దిగివచ్చే శుభతరుణానికై నిశ్చలంగా వేచివుండు.

*

మన మనస్సును నిశ్శబ్దంగా ప్రశాంతంగా వుంచుకొంటూ, హృదయాన్ని మాత్రం తీవ్రమైన ఆకాంక్షతో నింపుకోవాలి.

అనువాదం: సి. కె. రామనాథచెట్టి, టి. యస్. రామచంద్రరావు

శ్రీమాత ఉవాచ:

జ్ఞానానికి మొదటి మెట్టు

అమ్మా! జ్ఞాన సముపార్జనకు మొదటి మెట్టు ఏది? అని ప్రశ్నించగా దివ్యమాత చేసిన హితవు ఇది.

మొదటి మెట్టా?... మనిషి తన పరిమిత పరిశీలన మనోవికాసాలనుంచి గ్రహించిన విషయాల్నే విజ్ఞానం అనుకొనే భ్రమనుంచి వైదొలగడమే మొదటి మెట్టు. ఈ లౌకికజ్ఞానానికి ఏదో విలువఉందని, అదే కచ్చితమైనదని భావించే భ్రమించే తత్త్వంనుంచి మొదట బయట పడగలగాలి; పడాలి.

అయితే ఇది అంత సులభమైనపని కాదు సరికదా క్లిష్టతర క్రియ అని కూడ మనకు తెలుసు. శాస్త్రవిషయాల్ని శాస్త్రవిభాగాలలోని వివిధ శాఖల్ని అధ్యయనం చేసినప్పుడు, మనకు వాటి మధ్యగల సాపేక్షత గురించి స్పష్టమైన గుర్తింపు, అవగాహన ఏర్పడుతాయి. అలా కాక ఒక అడుగు క్రిందకు దిగి జీవన సమస్యల గురించి, వాటి పరిష్కారంగురించి ఆలోచించినట్లయితే ఈ విజ్ఞాన శాఖలు ఏదో సమాధానాన్ని ఇస్తున్నట్లు కనిపిస్తాయి. వేరువేరు పరిస్థితులలో వేరువేరు సమస్యలు ఎదురైనప్పుడు మనం ఎలా వాటిని ఎదుర్కొనాలో అవి మార్గదర్శనం చేస్తున్నట్లు తోపిస్తాయి. ఈ మొత్తం మానసిక క్రియా కలాపాన్నే 'జ్ఞానం' అని మనం భావిస్తున్నాము. కార్యకారణ సంబంధాన్ని సమన్వయపరచుకొనే మానసిక దశను 'జ్ఞానం' అని నిర్వచించవచ్చు. వయస్సుతో, అనుభవాలతో, ఆలోచనలతో ఈ శక్తి విస్తృతం అవుతుంది. ఇదే ఒక వ్యక్తియొక్క అస్తిత్వాన్ని నిర్దేశిస్తూంటుంది.

అయితే ఇది మాత్రమే పూర్తి జ్ఞానం అని అనుకోరాదు. అంతకు మించిన మానసిక పరిధి ఉంది. ఆలోచనా క్రమం ఉంది. ఉన్నత భూమికల ప్రపంచాలు ఉన్నాయి. వాటి వైపుకు విస్తరించాలి. ఆ భూమికనే వైశ్వక మేధ అంటున్నాం. నీ ప్రమేయం ఉన్నా లేకున్నా అది తనపని తాను చేసుకొనిపోతూ ఉంటుంది. నీ స్పృహ ఏమీ లేకుండానే అది నీలోనూ పనిచేస్తూంటుంది. అంచేత నువ్వు ఈ భావనల అస్తిత్వాన్ని గుర్తించడం, మననం చేయడం, సమన్వయపరచడం

అనే జ్ఞానం వైపు ఎదగాలి. అప్పుడే నీవు అనుష్ఠించిన ఆదర్శాలు, ఆలోచనలు జ్వలితాలవుతాయి. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే నిన్ను నువ్వు "అంతర్బహిస్థితులలో పూర్తిగా గ్రహించడం" జ్ఞానం అనబడు తుంది. ఈ అన్వేషణలో జ్ఞానాన్ని ఆవరించిన భ్రమ, అస్థిరత, అవగాహనాలోపం అనే గోడలున్నాయి. వాటిని ఛేదించుకొని అనంతమైన సాపేక్షస్థితిని గుర్తించగలగాలి. ఆధ్యాత్మిక సంకల్ప చైతన్యంచేత, సాధనచేత మాత్రమే ఇది సాధ్యం కాగలదు. వస్తుప్రపంచం మధ్య అంతర్నిహితంగానున్న అనుబంధాన్ని ఆ భావానుబంధం మనిషి అస్తిత్వంలో నిబిడం అయి ఉన్న అంతరార్థాన్ని గుర్తించగలగాలి. అటువంటి మానసిక స్థితిని సాధించినట్లయితే ఇక ఆపైన నీ ప్రమేయం లేకుండానే నీ మనస్సు ఉన్నతాలోచనల్ని చేస్తుంది. అనంతత్వపు వైవిధ్య విన్యాసాన్ని దర్శించగలుగుతుంది. ఈ దశలోనే అంతశ్చేతన జాగృతమై కార్యకారణ సంబంధాల్ని సమన్వయపరిచే దశ ప్రాప్తిస్తుంది. దీనిలో నీ ప్రమేయం ఏమి ఉండదు. అంతా తనంతట తాను జరిగి పోతూంటుంది.

అంచేత జ్ఞానివి కావాలంటే, జ్ఞానాన్ని ఆర్జించాలంటే ఈ భౌతిక వస్తువుల ప్రమాణాన్ని గుర్తించడం మానేయాలి. అంతశ్శక్తిని ప్రదీప్తం చేసి నీలో నిబిడమైన జ్ఞానకాంతిని ప్రసరింప చేసుకొన గలిగితే "నిసర్గ జ్ఞానం, నిసర్గ సత్యం" సాక్షాత్కరిస్తాయి. భౌతిక నయానాల వెనుకనున్న అంతస్సూత్రాన్ని గుర్తించగలుగుతావు. అలౌకిక భౌతిక వస్తు ప్రపంచపు కొలతలలోనే ఉండిపోతే నీ ఆలోచన పరిమితం అయిపోతుంది. సత్యజ్ఞాన విస్తృతి తెలీదు.

నువ్వు మానవ పరిధుల్ని దాటి వెళ్లాలనుకొంటే, సాధారణ మానవస్థితిని అధిగమించాలనుకొంటే ఈ హేతు ప్రపంచంనుంచి ఆవలకు పయనించాలి. నీకు అనివార్యాలు అనిపిస్తున్న యీ వస్తువులు సులభ వర్జనీయాలు కావాలి. ఆనాడే నువ్వు ఈ వస్తుప్రపంచపు సాపేక్షతను అర్థం చేసుకోగలుగుతావు. *కనక భ్రమను వదలి పెట్టడమే జ్ఞానానికి మొదటి మెట్టు.*

స్వేచ్ఛానువాదం: పురాణపండ రంగనాథ

ఒక ప్రార్థన

మహాప్రభూ! నేనెప్పటికి నిశ్చలచిత్తుడనై, మనస్సును ఒక శ్వేతపత్రమువలె, నీవు నీ యిచ్ఛను దానిమీద అమిశ్రమంగా, నిరభ్యంతరంగా వ్రాయుటకై నిర్మలము గావించుకొని నీ మ్రోల చేతులు మోడ్చియుందును.

గతకాలపు వాసనలను స్మరించే లక్షణాన్ని అప్పుడప్పుడూ నీ భావననుండి తుడిచి వేయాలి. అప్పుడే నిరంతరమైన ఈ పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని నిరోధించక, సాపేక్షికమైన ఈ ప్రపంచంలో నీ పరిపూర్ణమైన ఆవిర్భావాన్ని అనుమతించగలుగుతావు.

సాధారణంగా ఎవ్వరైనా గతానికి లంకె వేసుకుంటారు. విలువైన అనుభవాల్ని పోగొట్టుకుంటామనే సంకోచమే దానికి కారణం. అందువల్ల నిమ్న చేతనలోనే ఉండిపోయి విస్తృతమైన అనుభవాల్ని పోగొట్టుకుంటారు.

ఐనా నీ వాన్నినైన నేనెందుకు బెదిరిపోవాలి? నీవు నాకోసం నిర్మించే దారిలో, సంతోషించే ఆత్మలో, ప్రకాశించే ఫాలభాగంలో నేనెందుకు సాగిపోరాదు? ఆ దారి ఏమైనా కానీ, తార్కిక బుద్ధికి సుతరమూ పట్టుబడదు.

మహాప్రభూ! పురాతన ఆలోచనా విధానములను పటాపంచలు చేయుము. గతకాలపు అనుభవాలను తొలగించుము. పృథ్వీమీద నీ కార్యప్రణాళిక నిర్దుష్టంగా సాగేందుకు అడుగడుగునా ఉత్తమంగా సాగిపోయేందుకు నీవు అనవసరమని భావిస్తే, చైతన్యంలోని ఇప్పటి సమన్వయాన్ని కూడా రద్దుచేయుము.

నవంబరు 20, 1914 — శ్రీమాత

నా నాథా!

ప్రతిదినము అన్ని సందర్భాలలోనూ, సంపూర్ణమైన చిత్తశుద్ధితో "*నీ సంకల్పమే కొనసాగనీ, నాది మాత్రం కాదు*" అని మరల మరల నేను నా హృదయంలో పలుకనీ.

5.11.41

— శ్రీమాత

అనువాదం: ఆచార్య కోవెల సుప్రసన్నాచార్య

మనస్సుకు ముందూ – వెనుకా ఏం ఉంది?

ప్రకృతి పరిణామంలో మనస్సు సర్వోత్కృష్ట భూమిక. అయితే ఇది భౌతిక పరికరాలకు కనిపించే పదార్థం కాదు. ఒక కాల్పనిక యవనిక వంటిది. ఒక ఊహాతెర వంటిది. ఒక మంచుపొర వంటిది. మనస్సును గురించి ఆర్షకాలపు వేద ఋషినుంచి నేటి ఆధునిక శాస్త్రవేత్త వరకు పరిశీలన చేస్తూనే ఉన్నారు. మహర్షి శ్రీఅరవిందులు తనదైన యోగదృష్టితో ఈ అంశాన్ని మనకు వివరించారు. ఇది శ్రీఅరవిందుల అంతర్వాణికి అక్షరరూపం.

మనస్సుకు ముందూ వెనుకా 'చైతన్యం' ఉంది. అది అవాఙ్మానసం. అది శాశ్వతమైనది. నాశనం లేనిది. అదే ప్రకృతిగా పరివర్తనం చెందుతోంది. అంచేత ఈ విశ్వసృష్టి అంతా ఏదో ఒక వైశ్వకమేధ యొక్క చిన్నకల్పన అనుకోరాదు. ఇది మానవాతీతమైన ఒక విన్యాసంగా భావించబడాలి. ఒక "చైతన్య సత్యం" తనకు తాను బహురూపాలుగా వ్యక్తం చేసుకొంటున్న లీల ఇది. ఈ సత్య చైతన్య స్ఫురణమే నిసర్గ జ్ఞానమనబడుతుంది. ఆ జ్ఞానంనుంచే రూపాలు, ఆకారాలు, ధర్మాలు, గుణాలు ఏర్పడి సృష్టి జరుగుతోంది. వాటిమధ్య సమన్వయం సాగివస్తోంది. మనస్సుకి — ద్రవ్యరాశికి మధ్య ఒక సత్తా ప్రవహిస్తూ సృష్టి నడుస్తోంది. ఇలా చూసినప్పుడు మనస్సు — ప్రాణం — శరీరం యివి విశ్వచైతన్యశక్తి ముందు చాలా ప్రాథమిక భూమికలు. ఈ మనస్సుకు ఆవల ఉన్న ఉన్నతచైతన్య భూమికకి యివి నిమ్న రూపాలు; పాక్షిక ప్రదర్శకాలు. అనగా మనస్సుకి ఆవలి తీరంలో ఉన్నదే శాశ్వతమైనది. అదే సర్వ సృష్టికారకమైనది.

*

మనస్సు — ప్రాణం — శరీరం చేసే ప్రతిపని వెనుక ఏదో ఒక 'శక్తిస్రవంతి' ఉన్నదని మనం భావిస్తూంటాం. అది ప్రపంచంలోకి జన్మించి ఉండలేదు. కాని ఉంది. తనను తాను ఈ వస్తుప్రపంచంలోకి సమన్వయం చేసుకొంటూ ఉంటుంది. అది సర్వాంతర్యామి. అలా

అని అది తనని తాను నిజస్వరూపంలో మనకు అభివ్యక్తం చేసుకోదు. రూపగుణాల్ని ధరించి గారడీలు చేస్తూంటుంది. తన ఉనికిని మాత్రం ఏమీ భంగపరచుకోదు. ఏమీ కల్మషం చేసుకోదు.

అంటే మనం నివసిస్తూన్న ఈ ప్రపంచమంతా మనం చూడ లేని ఒక సత్యం యొక్క అభివ్యక్తి అన్నమాట. ఇది కొన్ని నియమిత నిర్దిష్ట సంకల్పాన్ని అనుసరించి ఉంటుంది. అదే దివ్య సృష్టి లీల. ఈ సత్యాన్ని గుర్తిస్తే మనస్సుకు ముందూ, వెనుకా ఏం ఉన్నాయో తెలుసుకోవడం కష్టం ఏమీ కాదు.

అయితే ప్రత్యక్షప్రమాణంతో పనిచేస్తూన్నంత కాలం, బాహ్యా డంబరాలతో ఉన్నంతకాలం మనస్సుకి ముందూ వెనుక ఉన్న స్థితిని అవగతం చేసుకొనడం అంతసులభం కాదు. కాని చక్రనేమి క్రమాన్ని ప్రకృతి పరిణామాన్ని మాత్రం మనం అనుభూతికి తెచ్చుకొంటూ ఉంటాము. ఏదో ద్రవ్యశక్తి చేతనచే ప్రకాశితమై ఈ సృష్టి పరిపక్వత వైపు పూర్ణత్వంవైపు పయనిస్తూన్నదని అనిపిస్తుంది. ప్రతిచోట ఒక నియమం సాక్షాత్కరిస్తుంది. ఈ నియమం ఒక సూత్రంవలె సర్వత్రా వ్యాప్తిచెందడాన్ని వివేకంతో విశ్లేషించుకొన్నట్లయితే ఒక "జ్ఞాన స్పృహ" నుంచే యీ నియమం జన్మిస్తున్నట్లు తెలుస్తుంది. ఆ ప్రకృతి నియమం — ఆజ్ఞానం, ఆ సత్యం — ఇదే ఒక సత్యచైతన్యం అని గ్రహించాలి. జ్ఞానం నిర్దేశించిన నియమం ద్వారానే దివ్యలక్ష్యం వైపు ఈ సృష్టి తన ప్రయాణాన్ని సాగిస్తూన్నదనే స్పృహ కలుగుతూంది.

ఈ స్పృహ కలగాలంటే మనం హేతువుని అన్వేషించడం మానివేసి అంతర్ముఖులం కావాలి. అక్కడే మరో క్రియాకలాపం నిబి డమై ఉంది. అక్కడే చైతన్యం నిశ్శబ్దంగా ఉంది. బాహ్యాంగా మనకి అనుభవానికొచ్చే మేధోజనిత క్రియాకలాపాలకన్నా ఎన్నో రెట్లు శక్తి వంతమైనది ఈ చైతన్యం. అది సంకల్పవికల్పాలాకన్నా అతీతమైనది. ఈ తేడా మన అనుభూతికి వచ్చినట్లయితే అంతస్సులో దివ్యకాంతి జన్మిస్తుంది. ఈ బాహ్యాప్రపంచపు అనిశ్చితి గురించి, పరహితి గురించి ఆ కాంతి మనకి తేటతెల్లం చేస్తుంది. హేతువు అనే దీపపు రెపరెపలు అంతమై చైతన్యతేజః పుంజం ఆవిష్కృతమై సత్యసాక్షాత్కారం జరుగు తుంది. మనస్సుకు ఆవల జ్ఞానం నిరీక్షిస్తూ ఉంటుంది. మేధాజన్యమైన

హేతువాదానికి ఆవలి తీరంలో అనంత కాంతిపుంజం వలె ఆత్మ జ్యోతి వెలిగిపోతూ ఉంటుంది.

*

హేతువును మాత్రమే అన్వేషించే స్వభావం గల మనస్సుకి ఆవల 'జ్ఞానసంకల్పం' ఉంది. అదే ఈ సృష్టి నిర్మాణానికి బీజ మంత్రం. అయితే ఆ సంకల్పానికి ఈ సృష్టికి మధ్య ఉంది మనస్సు. దివ్యసంకల్పం మనస్సుద్వారా సృష్టిని చేస్తోందన్న మాట. అలా కాని పక్షంలో సృష్టిని గురించిన విశ్లేషణని, విచారణని మెదడు — మనస్సు చేయలేదు. అంచేత జ్ఞానచైతన్య సంకల్పశక్తినుంచి మనస్సు పుట్టింది కనక మనస్సును కూడా పరిమితశక్తి కలదిగానే భావించాలి. ఈ క్రమంలో "దివ్య జ్ఞాన సంకల్ప చైతన్యశక్తి" మాత్రమే పరహితిని ప్రదర్శించగల విలక్షణ శక్తి గలిగి ఉందన్న మాట. అది తన విన్యాసాన్ని మనస్సులోకి ప్రవేశపడుతూంటుంది. ఈ విలసన క్రమంలో "అతిమానస స్థితి" ఒకటి ఉందని గ్రహించాలి. మనస్సు వేరు, అతి మనస్సు వేరు, దివ్యజ్ఞాన సంకల్ప చైతన్యశక్తి వేరు అని తెలుసుకోవాలి. ఇవి ఒకదాని నుంచి వేరొకటి జన్మిస్తున్నప్పటికి స్వయం వ్యక్తాలుగా స్వయంశక్తిమంతాలుగా కనిపిస్తాయి. కాని అది నిజం కాదు. పరస్పరం ఆధార ఆధేయాలుగా ఉన్న ఈ స్థితిని సాధనచే గుర్తించ గలగాలి. వైశ్వకసంకల్పచేతన నుంచి అతిమనస్సు, దాని నుంచి మనస్సు ఏర్పడి ఈ సృష్టికార్యం జరుగుతోంది. అందుకే ఒకొక్కసారి మనస్సు తనున్న భూమికనుంచి కొంచెం ఉన్నత భూమికకు ఉత్థానం చెందుతూంటుంది. అది చైతన్యసీమవరకు ఉద్గమించవచ్చు. అక్కడ ఉజ్వలకాంతిసందేశాన్ని తీసుకొని భౌతిక ప్రపంచంలోకి దిగి రావచ్చు. కాని ఆభూమిక వద్దనే ఉండిపోయి దానితో కలసి జీవిస్తూ, దానిని చూస్తూ, దానినుంచే పనిచేయడం ఒక అద్భుత విజయం. ఇంత వరకు మనిషి ఆవిజయాన్ని సాధించలేక పోయాడు. ఆవిజయానికే మనస్సు ఆరాటపడాలి.

స్వేచ్ఛానువాదం: పురాణపండ రంగనాథ

మనస్సు యొక్క అసలు దోషం

మనస్సు అతిమానసము (supermind = విజ్ఞానము) యొక్క నిమ్న స్వరూపము. అత్యంత వైభవోపేతమైన అతిమానసము దిగజారి పోయి మనస్సుగా ఎలా పరిణమించింది? అఖండ వస్తువును ఖండ ఖండములుగా చీల్చివైచే ఈ అవిద్య ఎక్కణ్ణుంచి ఊడిపడింది? అతి మానసము యొక్క ఏ వైకృతము దీనికి కారణము? వైయక్తికమైన ఆత్మ ప్రతిఅంశాన్నీ తన దృష్టితో — సర్వేతరాంశాలనూ అపవాదించి చూడటంతో యిది ప్రారంభం అవుతున్నది. తన అస్తిత్వక్రీడలోని ఒక భాగమై, ఒకానొక తాత్కాలిక పరిమిత దేశకాల కార్యంలో ఆత్మ పదార్థం కేంద్రీకరించటం వలన, తనను తాను గుర్తించే ప్రక్రియవలన అది ప్రవృత్తమవుతున్నది.

ఈ దోషం, ఆత్మ పదార్థం స్వేతరమైనదంతా తానేననే అంశాన్ని విస్మరించటంతో ప్రారంభమవుతుంది. తాను ఆక్రమించి ఉన్న ఒకానొక ప్రత్యేక క్షణంలోని ఒకానొక ప్రత్యేక స్థలంలోని కార్యా జాతమే కాక ఇతరమైన కార్యకలాపంకూడా, తన కార్యకలాపమే అనీ, చైతన్యంలోని అన్ని భూమికలూ తానేననీ అన్న విషయం విస్మ రించటంతో వచ్చింది. ఆ క్షణంలో ఆత్మపదార్థం ఒక పరిమిత క్షేత్రం పైన, ఒకే రూపంపైన, ఒకే వృత్తిపైన కేంద్రీకరించి మిగిలిన దాన్ని అంతా కోల్పోతుంది. ఇతరమైన తనను, దేశకాలాలలోని కాలఖండాల పరంపరతో, దేశశకలాల పరంపరతో అనుసంధించుకొని పొందవలసి ఉంటుంది. తత్కారణంగా దేశము అఖండము, కాలము అఖండము, పదార్థము అఖండము అనే సత్య భావనను కోల్పోతుంది.

పరిదృశ్యమానమయ్యే అనేకమైన అస్తిత్వ స్థావరముల మీద కేంద్రీకరించటం వలన — అనేక నిశ్చయాలుచేసే అన్ని మనస్సులు ఒకే మనస్సనీ, అనేక కార్యధోరణులకు కారణమైన బ్రతుకులు ఒకే బ్రతుకనీ, అన్ని శరీరాలు ఒకే ఒక చైతన్య శక్తిలోని వస్తువేననీ గ్రహిం చటం తన దృష్టిలోంచి తొలగిపోతుంది. నిజానికి ఈ ప్రత్యేకరూపా లన్నీ (stabilities) నిరంతరమైన పద్మాదళాకార భ్రమణమై తిరిగి తిరిగి

ఒకటి రూపాన్ని మారుస్తూ వుండటం వలన ఏర్పడిన ఆకారాలు తప్ప వేరేమీ లేదు.

మనస్సు బాహ్యాంగా కానవచ్చే వాటిని ప్రతి ఒక్క దాన్నీ మారనిదిగా కదలనిదిగా నిర్దిష్టరూపంలో నిరూపించుకుంటుంది. అలా చేయకపోతే అది పని చేయలేదు. అప్పుడది తాను కోరినది లభించినట్లు భావిస్తుంది. నిజానికి అదంతా మార్పుల పునరాచరణల నిరంతరావృత్తి. నిశ్చితమైన స్వరూపంగానీ, అవికారమైన అంశంగానీ అక్కడ ఏమీ లేదు.

అనంతమైన నిత్యత్వ భావన మాత్రమే నిశ్చయంగా నిర్దిష్ట క్రమబద్ధమైన నిలుకడ (stability) కలిగి వుంటుంది. మనస్సు మాత్రం ఎప్పుడూ అనంతనిత్యత్వ భావనను అనుకరిస్తూ — ప్రతి అంశానికీ నిశ్చయభావాన్ని కుదుర్చుకుంటుంది. ఈ సత్యాలను మనస్సు ఇంకా కనుక్కోవలసి వున్నది.

ఈ సత్యాలు మనస్సుకు ఎప్పుడూ తెలుసు. అవి తన చైతన్యపు లోతులలో దాగివుంటవి. స్వచేతనలోని రహస్యకాంతిలో దాగి వుంటవి. కాని ఈ కాంతి తనకుతాను సృష్టించుకొన్న అజ్ఞానంవలన చీకటిగానే ఉంటుంది! విభక్తమైన మనోలోకాన్ని విభజించుకుంటూ విస్మృతిలో పడిపోవటం వలన, తన కార్యజాతంలో సృజనక్రియలో విలీనం కావటం వలన యిది జరిగింది...

ప్రాణమయసత్త* కూడా శరీరదోషం నుండి బయటపడగలిగినా, మనోదోషంనుండి విముక్తిని కలిగించ లేదు. దీనికంటే అతీతమైనదీ దీనిలో ప్రతిఫలించేదీ అయిన ఉన్నతమైన మనోమయసత్త ఒకటి ఉన్నది. అది జీవనంలో లీనంకాకుండా తప్పించుకోగలదు. తననే ప్రాణంగా శరీరంగా భావించి సంకల్పంలోనూ, ఆలోచనలోనూ గ్రహించిన సక్రియ శక్తి సంబంధాలను నిరూపించుకుంటుంది. మనలోని మేధావికి యిది కుదురు. యిది మనఃస్థితికి మూలమైంది. ప్రపంచాన్ని ప్రాణిక దేహభూమిక మీదనుంచి కాక మనోభూమిక మీద

---

* ప్రాణసత్తగా లేదా ప్రాణమయ పురుషుడుగా గుర్తింపబడుతుంది.

నుంచి చూస్తుంది. మనం ఎలా సక్రియ బుద్ధిని ఆత్మగా పొరబడతామో, అలాగే దీన్ని* ఒక్కోసారి అచ్చమైన చైతన్యంగా పొరబడతాము.

ఈ ఉన్నతమనస్సు అచ్చమైన తన చైతన్యానికి రూపాంతరాలైన ఇతరాత్మలను గమనించి, వాటితో సంబంధం పెట్టుకోగలదు. కేవలం నరాలకు సంబంధించిన లేదా ప్రాణికమైన స్పందనలు కాకుండా — మనస్ స్థాయిలో ఇతరాత్మలను గ్రహించగలిగి తన భావాలను ప్రసరింప జేయగలిగి వుంటుంది. ఇది మనోదశలో ఒక లోకాన్ని భావించగలుగుతుంది. మామూలు జీవితంలో వలె అప్రత్యక్షంగా కాక, తన క్రియలలోనూ సంకల్పంలోనూ ఇతర మనస్సులనూ, జీవితాలనూ ప్రత్యక్షంగా తనవిగా భావించగలదు. ఈ అచ్చమైన మనః స్థితికూడా మౌలికమైన అతిమనస్సునుండి జారటానికి కారణమైన దోషంనుండి విముక్తం కాదు. ఐనా అది ప్రత్యేకమైన ఉన్నతమైన మానసిక చేతనయే. అందువల్ల అది విచారణ చేయటం, సాక్షిగా ఉండటం, విశ్వకేంద్రంగా నిలచిపోవటం కద్దు. అది ఈ స్థితి ద్వారానే తనకంటే ఉన్నతమైన చేతననూ, సత్యాన్నీ దర్శించే ప్రయత్నం చేస్తుంది. ఇతరంశాలన్నీ తనచుట్టూ గుంపుకట్టిన స్వేతరాంశలే. ఇంకా అవిద్యాయవనిక అతిమానసికక్రియకూ, మానసికక్రియకూ నడుమ నిలచి ఉంది కనుక తాను పరిమితులనుండి విడుదల పొందదలచి నప్పుడు ప్రాణమయ మనోమయ భూమికలను వదలి ఉబికివచ్చి సత్యమైన ఏకతలో లీనం అవుతుంది. అప్పుడైనా సత్యం యొక్క ప్రతిబింబాన్ని దర్శిస్తుంది కాని సత్యాన్ని కాదు...

మనస్సు యొక్క మౌలిక దోషం ఈ ఆత్మజ్ఞానం నుండి కలిగిన పతనమే. దీనివల్ల వ్యష్ట్యాత్మ వ్యష్టిలక్షణాన్ని వేరుగా భావించటం, తనను ఏకత్వం యొక్క ఒకానొక రూపంగా కాక, తన స్వీయ లోకానికి కేంద్రంగా భావించటం జరుగుతుంది. ఆ మౌలికమైన దోషం వల్ల ప్రత్యేకమైన అజ్ఞానములూ, పరిమితూలూ అనుకోని విధంగా సంభవిస్తాయి.

అనువాదం: ఆచార్య కోవెల సుప్రసన్నాచార్య

---

* మనోమయసత్త లేదా మనోమయ పురుషుడు

మనస్సు యొక్క సృజనశీలత

మనస్సు యొక్క మూలస్వరూపము: ఎప్పుడు అవిద్య అనే ఆచ్ఛాదనము ఛేదించబడి, (ఇంతదనుక) విభక్తముగానున్న మనస్సు వశమై, నిశ్శబ్దమై అతిమానసక్రియకు విధేయమగునో అప్పుడు మాత్రమే మనస్సు స్వయముగా వస్తువుల సత్యమును తిరిగి చేరుకొనును. అచ్చట మనము విచారశీలము, విధేయము, దివ్యవాస్తవ-భావమునకు ఉపకరణమునగు ఒక ప్రకాశమయ మనస్తత్త్వమును గనుగొందుము. ప్రపంచముయొక్క సత్యస్వరూపమేదియో, అట మనము గ్రహింతుము. అట మనము సర్వదా మనల నితరులలోను, ఇతరులనుగాను దెలిసికొందుము. అటులే ఇతరులను మనలనుగా దెలిసికొందుము. మఱియు అందరును, అన్నియును వైశ్వ మఱియు స్వయం-బహుళీకృత ఏకమాత్రునిగా గనుగొందుము. అపుడు, ఏది సమస్త పరిమితత్త్వము మఱియు భ్రమకును మూలమో, కఠోరముగా వేఱుచేయబడిన ఆ వైయక్తిక దృక్కోణమును మనము విడిచివేతుము. అట్లు విడిచివేసినను, మానసిక అజ్ఞానము దేనిని సత్యమని తలంచెనో, అది నిజానికి సత్యమే, కాని విచలితము, భ్రాంతము, మిథ్యాభావితమనగు సత్యము అను విషయమునుగూడా మనము గ్రహింతుము. ఉదాహరణకు, మనమింకను విభజనను జూతుము, వైయక్తీకరణమును జూతుము. అణురూప సృష్టిని జూతుము. కాని వానిని, మనలనుకూడా వానినిజరూపమున, మననిజరూపమున తెలిసికొందుము. మఱియు ఆ నిజరూపజ్ఞానముతో మనస్సు (సత్యమే కాని) సత్య-చేతన యొక్క ఒక అధీనక్రియ మఱియు ఉపకరణ-చర్యయని గ్రహింతుము. ఎంతదనుక మనస్సు తన స్వానుభవమునందు తననావరించియుండు ప్రభు-చేతన నుండి వేఱుపడదో, వేఱువడి తనకొఱకే ఒక గృహమును నిర్మించుకొన యత్నించదో, అటులే ఎంతదనుక నది ఉపకరణభావమున వశ్యముగా సేవించునో, సేవించుచు తన లాభము నిమిత్తమే దేనిని వశము గావించుకొన యత్నించదో, అంతదనుక మనస్సు తన కార్యమును ప్రకాశమయముగా నెరవేర్చిన దగును. పరమ సత్యమునందు రూపములను వాని క్రియయొక్క ఒక బాహ్యా, కేవలము ఒక

రూపమాత్రగత పరిశీమనము (delimitation) చేత విడివిడిగా నుంచుటయే ఈ కార్యము; ఈ కార్యము వెనుక మనోమయ పురుషుని యొక్క నియామక విశ్వమయత సచేతనముగను, అక్షతముగను, నిలిచి యుండును. అది వస్తువుల మూలసత్యమును స్వీకరించి, దానిని ఒక పరమ మఱియు వైశ్వచక్షువు మఱియు సంకల్పముయొక్క అభ్రమశీల దర్శనము ననుసరించి పంచవలసి యుండును. ఏ వ్యక్తిభావము తన సమస్త సామర్థ్యమును సత్యతను, సమ్మోదమును తన వెనుకనుండు ఒక అవిచ్ఛేద్య విశ్వభావమునుండి సేకరించుకొనునో, సక్రియ చేతన, ఆనందము, శక్తి, ద్రవ్యముల యొక్క అట్టి ఒక వ్యక్తిభావమునది (మనస్సు) నిలిపి యుంచవలెను. అది ఏకము యొక్క బహుళత్వమును ఒక ప్రతీయమాన (పైకట్లు కన్పించు) విభజనలోనికి మార్చవలెను. అట్టి విభజనచేత వస్తుసంబంధముల నిర్దిష్టము, పరస్పర సంఘర్షితములు కాగా, ఆ వస్తువులు తిరిగి కలిసికొని, సంయుక్తము కాగల్గును. అది వియోగపూర్వక సంయోగము వలన గలుగు ఆనందమును ఒక సనాతన ఏకత మఱియు పరస్పర సమ్మిశ్రమున స్థాపించవలసి యున్నది. అది ఏకమాత్రునికి (పరమపురుషునికి) తాను ఇతర వ్యక్తులతో, కాని సదా స్వీయ ఏకతయందు, వ్యవహరించునట్టి ఒక వ్యక్తియైనట్లు ప్రవర్తించగల సామర్థ్యము నీయవలసి యున్నది. మఱియు నిదియే నిజానికి జగత్స్వరూపము. మనస్సు అభిగ్రహణాత్మక సత్య-చేతన యొక్క అంతిమ వ్యాపారము, ఇదియే జగత్సృష్టినంతను సంభవము గావించును. పోతే, దేనిని మనము అజ్ఞానమని పిలుతుమో, అది ఒక నూతన వస్తువును, కేవల అనృతమును సృజించదు. కింతు కేవలము ఉన్న సత్యమును తప్పుగా చిత్రించును. అజ్ఞానమన, తన జ్ఞానమూలమునుండి వేఱుచేయబడిన మనస్సే. ఈ మనస్సు, పరమ సత్యము తన వైశ్వ అభివ్యక్తియందు సలుపు సామరస్యపూర్ణ క్రీడను విరోధ, సంఘర్షముల ఒక భ్రాంత ఆకృతిని, ఒక మిథ్యాకఠోరతను కట్టబెట్టును.

*

మనఃస్వరూప సమీక్ష: ఇట్లు తన దివ్యమూలమునందు మనః స్వరూప మేదియో, సత్య-చేతనతో తనకుగల సంబంధ మెట్టిదో,

గతాధ్యాయమున మనము చూచియున్నాము. మనస్సనునది మన మానవసత్తయొక్క అంగములగు మూడు నిమ్నతత్త్వములలో సర్వో త్కృష్టమైనది. అది దివ్యచేతనయొక్క ఒక క్రియావిశేషము, అథవా దాని సంపూర్ణ సృజనాత్మక క్రియయొక్క అంతిమ ఘట్టము. ఈ మనస్సె నిత్య పురుషుడు తనయొక్క విభిన్నరూపములు మఱియు శక్తుల పర స్పర సంబంధములను విడివిడిగా పట్టియుంచగల్గును. ఈ మనస్సె (మూలకొఱకు) పై పై విభేదములను సృజించును. కాగా ఈ విభేదములు సత్య-చేతననుండి పడిపోయిన వైయక్తిక అంతరాత్మ దృష్టికి మౌలిక భేదములుగా గన్పించును. మఱియు ఈ ఆదిమ వికృతిని గల్పించిన ఈ మనస్సు తక్కిన ఫలిత వికృతులన్నింటికిని తల్లి యగును. పోతే ఈ ఫలిత వికృతులు అవిద్యాగతుడైన జీవుని జీవనమునకు అనురూప ముగు ప్రతికూల ద్వంద్వములు మఱియు విరోధముల రూపమున మనలో ముద్రపడును. కాని ఎంతవఱకా మనస్సు అతిమనస్సు నుండి వేఱుపడదో, అంతవఱకది వికృతులు మఱియు అనృతములకుగాక, పరమ సత్యముయొక్క వివిధ క్రియాకలాపమునకే ఆశ్రయముగా నుండును.

మనస్సు సృష్టికర్త: ఇట్లు మనస్సు ఒక సృజనాత్మక వైశ్వచర్యగా గోచరించును. కాని, ఇది మన మనస్తత్త్వమును గుఱించి మనకు సాధారణముగానుండు భావము కాదు: ఏలన, ప్రాయః మనము దీనిని ముఖ్యముగా ఒక గ్రహణాత్మక (perceptive) అవయవముగా, ద్రవ్య మునందు పనిసేయు శక్తిచేత అంతకుముందే సృజించబడిన వస్తువులను గ్రహించునట్టి అవయవముగా, జూతుము. పోతే, ఇది ఒక అప్రధాన విషయమున మాత్రమే ఉత్పత్తి జనకమని మనమంగీకరింతుము. ద్రవ్యమునందు శక్తిచేత పూర్వమే రూపొందించబడిన రూపముల నుండి నూతన సంయుక్త రూపములను సృజించునట్టి ద్వితీయ సామ ర్థ్యము మాత్రమే దీనికిగల దనుకొందుము.

అతిమనస్సే ముఖ్య సృష్టికర్త: కాని మనస్సు ఒక స్వతంత్ర మఱియు మౌలిక దినుసు ఏమాత్రము గాదు, కింతు అది సత్య-చేతన లేక

అతిమనస్సు యొక్క ఒక అంతిమక్రియ మాత్రమేయని మనము చూచి యున్నాము. కనుక ఎక్కడ మనస్సు ఉండునో, అక్కడ అతిమనస్సు ఉండవలెను. అతిమనస్సు లేక సత్య-చేతనయే విశ్వసత్త యొక్క యథార్థ సృజనాత్మక చర్యయగును. తన అంధకారిత చేతనయందు మనస్సు తన మూలమునుండి వేఱువడినపుడు సైతము దాని క్రియా కలాపమునందు అతిమనస్సు యొక్క విశాలతర వృత్తి సదా పనిసేయు చుండును. ఆ వృత్తి తమ సముచిత సంబంధమును నిలుపుకొన ఆ క్రియాకలాపములను బలాత్కరించును. తమ లోపల తాము ధరించి యున్న అనివార్య ఫలితములను తమనుండి ఫలింపజేయును. అనురూప బీజమునుండి అనురూప వృక్షమును బుట్టించును. ఇట్లు ఆ విశాలతర వృత్తి భౌతికశక్తి వంటి అజ్ఞము, జడము, అంధకారితమునగు ఒక వస్తువుయొక్క క్రియలను సైతము నిర్బంధించి, అవి నియమము, వ్యవస్థ మఱియు సముచిత సంబంధములతో గూడిన ఒక ప్రపంచ రూపమున ఫలించునట్లు చేయును. పోతే, ఈ నిర్బంధమే లేనిచో, గ్రుడ్డిగా వచ్చిపడుచుండు యాదృచ్ఛ (chance) మఱియు అవ్యస్థలతో గూడిన ప్రపంచమే మన ముందుండును. స్పష్టముగనే, ఈ వ్యవస్థ మఱియు ఋత (సత్య) సంబంధము సాపేక్షము మాత్రమే కాగలవు. అవి పరమవ్యవస్థ మఱియు పరమ ఋతము గాజాలవు. మనస్సు తన చేతనయందు అతిమనస్సునుండి వేఱువడి యుండనిచో...

అనువాదం: చెలసాని నాగేశ్వరరావు (దివ్యజీవనంనుండి)

ఒకొక్కసారి తగినంత కారణం లేకుండాకూడా వ్యాధి ముదిరి మరణానికి దారితీస్తుంది. దానికి రోగి మనస్సే కారణం! అది శరీరానికి కల్గిన రుగ్మతను గురించి రకరకాలుగా ఊహించుకుంటూ దానినింకా విపరీతం చేస్తుంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

స్వేచ్ఛానువాదం: ఎ. ప్రభావతి, ఎ. వి. ఆర్. శాస్త్రి

మనస్సును సత్యద్రష్టగా మలచుట ఎలా?

సాధనలో మొదటి మెట్టు: మానవత్వంనుండి దివ్యత్వానికి, వైరుధ్యాలతో కూడిన భిన్నత్వంనుండి ఏకత్వానికి, పరిణామశీలమైన ప్రకృతి నుండి నిత్యసత్యమైన శాశ్వతత్వానికి చేసే ప్రస్థానం మానవుని ఆత్మకు ఒక పునర్జన్మ లేక నూతన జన్మ. ఈ పునరుజ్జీవనం విధిగా రెండు స్థాయిలలో ఉంటుంది. మొదటిది — ఆత్మను, దాని ఉపకరణాలైన దేహేంద్రియ మనో బుద్ధులను నిర్మలంగా చేసికొనటం. రెండవది — ఆత్మజ్ఞానోదయం, ఆత్మానుసంధానం. ఈ రెండు స్థితులకు నిజానికి నిర్దిష్టమైన హద్దు లేదు. నైర్మల్యం, ఆత్మజ్ఞానం ఒకదానితో ఒకటి అవినాభావ సంబంధం కలిగి ఉండి, ఏకకాలంలోనే సిద్ధిస్తూ ఉంటవి. ఆత్మ ఉన్నత స్థితులకు చేరేకొద్దీ జ్ఞానప్రకాశం దీప్తిమంతమౌతూ ఉంటుంది. చిత్తశుద్ధినీ, మనోనైర్మల్యాన్ని ఎంతగా పొందితే, అంతగా ఉన్నత స్థాయిని ఆత్మ అందుకుంటూ ఉంటుంది. అలాగే ఆత్మ ఉన్నతినిపొందే కొద్దీ దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులు పవిత్రతను పొందుతూ ఉంటవి. ఇవి ఎప్పుడూ అనులోమ నిష్పత్తిలోనే ఉంటవి. ఆత్మోన్నతి కనుగుణంగా దాని ఉపకరణాలైన దేహేంద్రియ మనో బుద్ధులు నైర్మల్యాన్ని సంతరించుకొని సమర్థవంతమైన ఉపకరణాలుగా రూపొందుతవి.

అయితే ఈ సాధన ఒకప్పుడు జ్ఞానదీప్తిలేని శుష్క వ్యవహారంగా మాత్రమే ఉండవచ్చును. మరొకప్పుడు వెలుగుతో కూడిన ప్రగతిగానూ భాసించవచ్చును. ఈ వెలుగు క్షణమాత్రమే అనుభవం కావచ్చును. లేక గంటలు, దినాలు, వారాలు అవిచ్ఛిన్నంగా వెల్లివిరియవచ్చును. ఈ వెలుగు ఒకప్పుడు తటిల్లత వలె మెరిసి అదృశ్యమౌతూ ఉంటుంది. మరొకప్పుడు స్థిరంగా దేదీప్యమానమైన ప్రకాశంగానూ ఉంటుంది. ఆత్మ క్రమంగా ఇటువంటి స్థితులన్నిటినీ అధిగమించి, సంపూర్ణము, సమగ్రమైన శాశ్వతత్వం దిశగా ఎదిగి, పునరుజ్జీవనాన్ని, పునర్జన్మనూ పొంది, సచ్చిదానందస్థితిలో నిశ్చలంగా వర్ధిల్లుతుంది.

సంశుద్ధి: సాధనలో ముఖ్యమైన అంశము మాలిన్యాల్ని తొలగించుకొనటం. దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులను నిర్మలంగా ఉంచుకొనటం. ముఖ్యంగా, జ్ఞాన మార్గావలంబనకు వివేకం అనగా నిర్మలమైన బుద్ధి అత్యవసరం. సత్పదార్థాన్ని తెలిసికోటానికి ఇది ఎంతో ముఖ్యం. దేహము, ఇంద్రియములు, మనస్సు (దీనినే హృదయం అందాము) నిర్మలంగా లేనిదే బుద్ధి సక్రమంగా పనిచేయదు. మలినమైన హృదయం, సంయమనం లేని ఇంద్రియ వ్యాపారం, శౌచరహితమైన జీవనవిధానం బుద్ధిని కలవరపరచి వివేకభ్రష్టతకు కారణములౌతవి. అపవిత్రమైన జీవితం ఇంద్రియజ్ఞానాన్ని వక్రీకరించి, కుతర్కానికి దారి తీసి, సక్రమమైన నిర్ణయాలను చేయటానికి కావలసిన బుద్ధికుశలతను లోపింపచేసి, అజ్ఞానాంధకారానికి మూలమౌతుంది. మాలిన్యం తొలగించబడని భౌతికక్షేత్రం బౌద్ధిక వ్యాపారానికి అడ్డుగా నిలుస్తుంది. సమగ్రమైన, సర్వాంగీణమైన పవిత్రత, నైర్మల్యం అత్యవసరం. దైహికమైన, ఇంద్రియ సంబంధమైన, మానసికమైన, బౌద్ధికమైన సంశుద్ధి ఇవన్నీ పరస్పరాశ్రితములు. ఈ నాలుగు అంగాలలో ఒకదాని పవిత్రత, మరియొక అంగముయొక్క పవిత్రతకు సహాయపడుతుంది. ఉదాహరణకు, హృదయాన్ని (భావోద్వేగాలను) నియమిస్తే, బుద్ధి తీక్షణత సిద్ధిస్తుంది. అలాగే అమలినమైన అవగాహన (బుద్ధి) హృదయ దౌర్బల్యాలను అదుపు చేస్తుంది. మానవుని వివిధాంగాలు (దేహము, ఇంద్రియాలు, హృదయము, బుద్ధి) వేరు వేరు పద్ధతులలో శుభ్రపరచబడినప్పటికీ, మాలిన్యరహితమైన వివేచనా జ్ఞానం (బుద్ధి) అత్యంత సమర్థవంతమైన శక్తిగా పరిణతినొంది, కల్లోలితమైన హృదయాన్ని ప్రశాంత స్థితికి తెచ్చి, వెలుగును ప్రసాదిస్తుంది. వివేకమే మానవజీవితాన్ని సక్రమమైన మార్గంలో నడిపించి మానవుని మహితాత్మునిగా చేస్తుంది. భగవద్గీత ఇదే చెప్పింది: జ్ఞానమే పవిత్రాతి పవిత్రం. జ్ఞానమనే ప్రకాశం సమస్తమైన పవిత్రతలకు మూలం. అజ్ఞానమనే అంధకారం అన్ని తడబాటులకు, అవకరాలకు మూలం. ఒక ఉదాహరణ తీసికొందాము — ప్రేమ మానవుని హృదయాన్ని పవిత్రం చేస్తుంది. మన భావోద్వేగాలను అన్నింటినీ భగవంతునియందు ప్రేమగా రూపొందిస్తే, హృదయం పునీతమై, కృతార్థమౌతుంది. అయితే, జ్ఞానాగ్నిచేత సంస్కా

తమైతేనే భగవద్భక్తి పరిపక్వమవుతుంది. భగవద్భక్తి జ్ఞానదీప్తము కానప్పుడు, మూఢవిశ్వాసంగా, సంకుచితమైనదిగా మారి అజ్ఞానంతో మతమౌఢ్యానికి, మూర్ఖత్వానికి దారితీయవచ్చును. జ్ఞానహీనమైన మూఢభక్తి, ఎంత నిష్కల్మషమైనదిగా ఉన్నప్పటికీ, మన హృదయ పరిపూర్ణతకు అడ్డుగా నిల్చి, భగవంతునికి ఒక పరిధి కల్పించి, సత్య మైన, నిరవధికమైన, అనంతమైన పరమాత్మ భావనకు విముఖంగా చేస్తుంది. అదే విధంగా, మానవులందలి ప్రేమ, మానవసేవాతత్పరత కూడా, సంపూర్ణజ్ఞానము లేనప్పుడు, ప్రమాదభరితమైన భావోద్వేగా లకూ, అతిశయానికీ దారితీస్తుంది. కనుక, కర్మ, భక్తి, జ్ఞానము అనే మూడు మార్గాలున్నూ వివేకముచేత సుసంపన్నము కావలెను.

బుద్ధి యొక్క మాలిన్యానికి ప్రథమ కారణము: బుద్ధిలోని మాలిన్యా నికి మూలకారణం, మన ఆలోచనా సరళిని కలుషితపరచే కాంక్షలు లేక కామనలు. కామనలు మన సంకల్పాలలో ఉన్న మాలిన్యం. మానవుని అహం (నేను అనే భావన) ప్రాణమయకోశంమీద, మనోమయకోశంమీద, అధికారం చేస్తూ ఉంటుంది. ప్రాణిక, ఉద్వేగా త్మక కామ్యాలు జ్ఞానసముపార్జనా సంకల్పానికి అడ్డువస్తే, ఆలోచనా ప్రక్రియ వాటికి బానిస అవుతుంది; తగని గమ్యాల వెంటపడుతుంది; అవగాహన కుంటుపడుతుంది; వివేక భ్రష్టత కలుగుతుంది. అవగా హన, కోరికలకు, భావోద్వేగాలకు అతీతంగా ఉండాలి. దానికి వాంఛ లనుండి సంపూర్ణమైన రక్షణ కలగాలంటే, ఇంద్రియనిగ్రహము, మనో నైర్మల్యము సాధించాలి.

మాలిన్యానికి రెండవ కారణము: బుద్ధిలోని మాలిన్యానికి రెండవ కారణము, ఇంద్రియాలు కల్పించే భ్రమ. ఇంద్రియలాలసమైన మనస్సు సక్రమమైన ఆలోచనాసరళిలో కల్పించే విఘ్నాలు. ఇంద్రియజ్ఞానము నిజమైన జ్ఞానము కానేరదు. దాని స్వరూపము నిరంతరం మార్పు చెందుతూ ఉంటుంది. అది ఎప్పటికి సమగ్రమైనది కాదు. కనుక దానిని ఎప్పుడూ యథాతథంగా నమ్మటానికి వీలులేదు. దానిని ఎల్ల ప్పుడూ విశ్లేషిస్తూ, దిద్దుకుంటూ ఉండాలి. *ఇంద్రియ గోచరమైన*

సమాచారానికి మూలమైన ప్రకృతి శక్తులను పరిశీలించటముతోనే విజ్ఞానశాస్త్రం ప్రారంభమయింది; భ్రమపూరితమైన ఇంద్రియజ్ఞానానికి అందని మూలసూత్రాలను పరిశీలించటముతో దర్శనశాస్త్రాలు ప్రారంభమైనవి; అసమగ్రమైన ఇంద్రియజ్ఞానాన్ని తిరస్కరిస్తూ, దృశ్యమాన జగత్తు యావత్తూ ఆ సత్పదార్థముయొక్క లీలావిశేషంగా భావించటంతోనే ఆధ్యాత్మిక అన్వేషణ ప్రారంభం అవుతుంది.

ఇంద్రియాధిష్ఠితమైన మనస్సును, నిరంతరం సంకల్ప వికల్పాలనే అలలతో కల్లోలితంగా ఉండే దానిని, నిశ్చలంగా చేసి, ఆలోచనా ప్రక్రియను వివేకవంతమైన బుద్ధికి అప్పగించటమే ఆధ్యాత్మిక సాధనలోని మొదటి సోపానం.

మాలిన్యానికి మూడవ కారణం: బుద్ధిలోని మాలిన్యానికి మూడవ కారణం బుద్ధిలోనే ఉత్పన్నమౌతుంది. అంతా ఒక్కసారే తెలుసుకోవాలన్న ఆత్రుత సదవగాహనకు అడ్డుపడుతుంది. అంతే కాకుండా, పక్షపాతం, వ్యామోహము, సరియైన అవగాహనను కుంటుపరుస్తవి. పక్షపాత ధోరణితో కొన్ని భావనలనే స్వీకరించి తద్విరుద్ధ భావనలను ఉపేక్షించటముకూడా జరుగుతుంది. మూర్ఖమైన పట్టుదలతో ఒక భావననే చింతిస్తూ, ఇతర భావనలలో ఉన్న సత్యాన్ని గ్రహించకుండా తిరస్కరించే తత్వం, సత్యాన్వేషణలో కొన్ని అంశాలకే ప్రాధాన్యతనిస్తూ, మిగిలిన అంశాలను అంగీకరించటానికి వెనుకాడే స్వభావం, తనకు ఇష్టమైన సిద్ధాంతాలను మాత్రమే పట్టుకొని, ఇతరమైన సిద్ధాంతాలను తిరస్కరించటం, తన అనుభవానికి రాని సత్యాలను పరిశీలించకుండా వదలివేయటం మొదలైనవి అవగాహనాలోపానికి కారణాలవుతూ ఉంటవి. సమదృష్టి, సామరస్య భావన ఇటువంటి లోపానికి తగిన ఔషధం. ఆలోచనాసరళిని రాగద్వేషాలకు అతీతంగా సాగించాలి.

పైన చెప్పిన మూడువిధాలైన దోషాలను పరిహరించి, నిర్వికారమైన బుద్ధితో సత్యాన్వేషణను సాగించాలి. పరిశుద్ధమైన అవగాహన, వ్యామోహాలకు అతీతం. ఏ ఒక్క సిద్ధాంతానికి అనవసరమైన ప్రాధాన్యతను ఇవ్వకుండా, నిష్పక్షపాతంగా అన్ని భావాలను, అన్ని కోణాల

నుంచీ పరిశీలిస్తుంది. అటుల కానియెడల సత్యాన్వేషణలో సమ తౌల్యం లోపించి, సంపూర్ణ జ్ఞానం లభించదు.

ఇంకొక ఆవశ్యకత: పైన చెప్పిన విధంగా నిర్మలంగా తీర్చబడిన బుద్ధి, చక్కగా ఎటుపడితే అటు మలచటానికి అనుగుణంగానున్న సమగ్రతాపూర్ణమైన, లోపరహితమైన ఉపకరణంగా, తత్త్వవిచారానికి ఉపయోగపడుతుంది; హీన ప్రకృతినుండి ఉద్భవించే విఘ్నాలకు వక్రీకరణకు అతీతంగా ఉంటూ, బుద్ధిచేత తెలుసుకోగలిగినంత వరకు ఆత్మయొక్క సత్యతత్త్వాన్ని సృష్టిరహస్యాల్ని తెలుసుకోగలుగు తుంది. సత్యమైన జ్ఞానం బుద్ధినైశిత్యంచేతగాని మేధాశక్తిచేతగాని లభించేది కాదు. అది మనోబుద్ధ్యహంకృతులకు అతీతమైన ఆత్మానుభ వము. దానికి మరియొక విధమైన సాధన అవసరం. మన మేధాశక్తి, సత్యమైన జ్ఞానానుభూతికి, ఆటంకం కాగూడదంటే, చురుకైన మేధ కలిగిన బుద్ధిజీవికి రుచించనటువంటి, ఆతని ప్రకృతికి విరుద్ధమైనట్టి మనోనిశ్చలత, ఆలోచనారహితమైన ఉదాసీనత అలవరచుకోవాలి. ఇది రెండువిధాలుగా ఉంటుంది.

రెండు విధాలైన మనో నిర్లిప్తత: మనం మొదట బౌద్ధికమైన ఆలోచన చాలదనీ, అదే అత్యున్నత భావనాస్థాయి కాదనీ తెలుసు కొన్నాము. అది తర్కనిరపేక్షమైన సహజస్ఫురణమునుండి. (intuition) అతీతమానసిక కౌశలమునుండీ ఉద్భవిస్తుంది. క్రిందిస్థాయిలోని తార్కి కబుద్ధికి మనము లోబడి ఉన్నంత వరకూ, మనకు అతీతమానసము యొక్క సహజవాణి వినబడదు. ఒకవేళ కొద్దిగా వినబడినా, పూర్తిగా వికృతిచెంది ప్రయోజనకారి కాజాలదు. అతీతజ్ఞాన స్ఫురణము కలగా లంటే, మనము ఏ విధంగా, ఇంద్రియ జ్ఞానముమీద ఆధారపడి, సంకల్ప వికల్పాలతోను, భావోద్వేగాలతోను కూడిన మనస్సును, వివే చనాత్మకమైన బుద్ధినుండి విడదీశామో, అదే విధంగా సహజ స్ఫురణ మునుండి తార్కికబుద్ధిని విడదీయాలి. ఇది సులభసాధ్యమైన సంగతి కాదు. ఎందువల్లనంటే ఆ అంతఃస్ఫురణము సాధారణంగా తర్కసిద్ధ మైన ఆలోచనారూపంలోను లేక భావోద్వేగ రూపంలోనే మారువేషం

ధరించి మనకి సాక్షాత్కరిస్తుంది. అందుచేత దానిని మనము గుర్తించటము కష్టసాధ్యము. దీనికి విరుగుడు ఏమిటంటే, ముందుగా మనం మన బుద్ధికి అంతఃస్ఫురణాన్ని గుర్తించే విధంగా శిక్షణ ఇవ్వాలి. మనం తార్కికంగా ఒక నిర్ణయానికి వచ్చిన తర్వాత, ఆ నిర్ణయాన్ని ప్రక్కన పెట్టి, అతీతజ్ఞాన స్ఫురణ కొరకు నిశ్శబ్దంగా ఎదురు చూడాలి. ఈ విధంగా మనం తార్కికమైన బుద్ధితో చేసే నిర్ణయాలను అతిమానసికమైన అంతఃస్ఫురణతో, దివ్యజ్ఞానంతో మలచుకొనవచ్చును. ఆదర్శంగానయితే ప్రతి నిర్ణయము దివ్యస్ఫురణముగానే ఉండాలి. అది సర్వత్రా సాధ్యపడకపోయినా, చాలావరకు అలా ఉండేటట్లు చూడవచ్చును. మన మనోబుద్ధులకు పైన విలసిల్లే ఆ దివ్యతేజస్సునుండి వచ్చే ఆదేశాల ప్రకారం మన జీవిత విధానాన్ని నడుపుకోవాలి.

ఆత్మజ్ఞానం సిద్ధించాలంటే మనస్సు పూర్తిగా నిస్తరంగం (ఆలోచనలను, తర్కవితర్కాలను పూర్తిగా త్యజించటం) కావాలి. మనోబుద్ధులు పూర్తి నిశ్శబ్ద, నిశ్చల స్థితిని చెందినప్పుడే ఆత్మ ప్రకాశిస్తుంది. ఆలోచనలన్నింటినీ ఆపివేయటం అనేది పాశ్చాత్య విద్వాంసులకు అర్థమయ్యే విషయం కాదు. భగవద్గీతకూడా ఈ ఆలోచనా రాహిత్యత యొక్క శక్తిని చెప్పింది.

మనస్సు ఆలోచించకుండా ఉండే ఉదాసీనతను దాని బలహీనతగా భావించరాదు. అదే దానిశక్తి. మనస్సును స్వాధీనం చేసుకొన్నవాడే మనీషి. మనస్సుయొక్క నిశ్శబ్ద, నిశ్చల స్థితి ఒక అద్భుతమైన ఆధ్యాత్మికస్థితి. దానినుండే జ్ఞానభాస్కరుడు ఉదయిస్తాడు. మనస్సు పూర్తిగా నిశ్చలమై, అలల కదలికలేని స్వచ్ఛమైన నౌసారం వలె, సంపూర్ణమైన శాంతస్థితిలో ఉన్నప్పుడే ఆత్మసాక్షాత్కారం లభిస్తుంది. అట్టి నిశ్చల నిశ్శబ్దస్థితినుండే సమస్తజాలము ఉత్పన్నమౌతుంది. సంపూర్ణమైన నిశ్శబ్దంలోనే 'నీరవం' అనుభూతమౌతుంది. ఇదే అపరోక్షానుభూతి, పరమశాంతి, ఉపనిషత్తులు చెప్పిన "తత్" శబ్దం యొక్క అర్థం, నిశ్శబ్దం, శాంతి — పరిపూర్ణ శాంతి అని మనకు తెలుస్తుంది.

అనువాదం: ఎ. యస్.ఆర్.కృష్ణమూర్తి

మనస్సుయొక్క సామర్థ్యమును పెంచుట ఎలా?

మానసికజ్ఞానము (అజ్ఞానము) వేరు. యోగజ్ఞానము వేరు. మొదటిది పరిమిత జ్ఞానము మానుషేంద్రియములచే సీమితము. యోగనేత్రము తెరుచుకున్నప్పుడు జ్ఞానం కలుగుతుంది. అది దివ్యం, అనంతము. దాని ఎత్తు వేరు, అంతస్తు వేరు. అది మనస్సుయొక్క కొలమానానికి అందదు. అయితే ఉన్నత సీమలనుండి దిగివచ్చిన జ్ఞానము మానవ మనస్సులో కలుషితముగాక మానదు. మనస్సు ఎంత నిర్దోషంగా, ఎంత నిస్తరంగంగావుంటే ఆ జ్ఞానంకూడా అంత ప్రమాణంగా మనస్సులో ప్రతిబింబిస్తుంది. మానవప్రకృతి యోగములో ఎంత ప్రక్షాళణ మౌతే, ఈ జ్ఞానంకూడా అంత దివ్యంగా గ్రాహ్యమౌతుంది. ఈ వివిధ ప్రక్రియలను గురించి మనం తెలుసుకొనెదము.

— సంపాదకుడు

మనోవ్యక్తిత్వాన్ని, అహంకారాన్ని, బుద్ధిలోని కాముకత్వాన్ని, ఉద్రేక సంచలనాత్మకతలను పూర్తిగా అణచివేసి, అనంత మౌనంలో ఆత్మను, ఆత్మోద్రిక్తతను, దివ్యత్వాన్ని మెలగడానికి అవకాశంయిచ్చి ఋజుమార్గంద్వారా బుద్ధిని ఆధిభౌతిక తేజస్సుగాను, శక్తిగాను, ఆనందంగాను భాసమానం చేయాలి. నిజంగా యిది ఒక ఉన్నతమైన, శక్తివంతమైన మార్గం. ఉద్రిక్తతకు లోబడిన బుద్ధికన్న, నిశ్చలనీరవత్వాన్ని కలిగిన బుద్ధి నిర్మలమై, ఆత్మతత్వాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ, ఆత్మగా పర్యవసిస్తూ, దేహము ప్రకృతిగాగల యీ దేవాలయంలో అభిషిక్త దైవత్వాన్ని తెరతీసి చూపడానికి ఎంతో తోడ్పడుతుంది. అది దోష రహితంగా, అనంతత్వానికి ప్రతీకగా ఉంటుంది. ఈ విధమైన వికాసమే వ్యక్తిలోని అధిదార్శనికత పెంపొందడానికి, నిరాటంకంగా సంఘర్షణా రహితంగా అవతరించిన ఊహాలకు, భావాలకు, అన్వేషణలకు పరమ నిశ్చలత్వాన్ని, మౌనాన్ని (అనగా క్రియారాహిత్యాన్ని) ఆలోచనలకు, ఉద్రేకాలకు ఆటంకాలకు దూరంగా ఉంచుకొనడం ఎంతో లాభదాయకమైనది. మన బుద్ధిలో నిశ్చలత్వాన్ని కేవలం శక్తి

ఆదేశం మేరకుగాని, దివ్యప్రయోజనాలు సాధించడంకోసంగాని ఉపసం హరించుకొనాలి. ఆ పరిస్థితులలో ఆలోచన, వ్యక్తిత్వభావం అనే వాటి రూపురేఖలను మార్చడం ఎంతో సుగమమవుతుంది. అలా అని కేవలం దీనివల్లనే సమున్నతజ్యోతి బుద్ధి అట్టడుగుతెరలలో ఆవిష్కరించి, సత్యభావాన్ని స్పందింపచేస్తుందని కాదు. మౌనంద్వారా ఆత్మలోని ఆంతరంగిక స్పందనలు అధిదార్శనికతతోను, ఆలోచనలతోను తీవ్రమ యినప్పటికి, గతించిన శక్తులు కొన్ని అంతరంగంలోని, బాహిరమైన శక్తి బాహుళ్యంద్వారాగాని బలహీనమైన బుద్ధిలో చోటుచేసుకొని, దానిని ప్రశ్నిస్తూ, ఆటంకపరుస్తూ, సత్యమార్గంవైపు జరిపే ఆలోచన లను తమోమయంగా మార్చడంగాని, ప్రయత్నాలను కుంటుపరచడం కాని చేస్తాయి. కాబట్టి యీ విధానంలో బుద్ధిలోని బలహీనతలను తొలగించడం కాని, దాని స్వభావాన్ని మార్చడంకాని తప్పక చేయాలి. ఇవి రెండూ ఒకేసారి జరగాలి. సమున్నత సత్యం ఏమాత్రం అంగీకరిం చలేని, కేవలం క్షుద్రప్రకృతికే సుసాధ్యమైన ప్రమాదాలను తొలగిం చడం, విలువలు తగ్గించడం, పదార్థాన్ని నాశనం చేయడం అనే వాటిని తొలగించాలి. అధిబౌద్ధిక స్థితినుండి ఒక ఉనికిని పొందినా, బుద్ధి అజ్ఞానంతో కప్పబడడం వలన దానిని మార్చాలి.

*

మనిషి ఎంత అజ్ఞానంలో మునిగి వున్నప్పటికి, అతనిలో కొన్ని భాగములు జ్యోతిర్ముఖమై వుంటయి. మనం ఆ దీపాలని పట్టు కొని, ఆ వెలుగులో దివ్యచైతన్యాన్ని పైనుంచి ఆవాహన చేసి, చైత్య పురుషుణ్ణి అంతఃపురంనుంచి బైటకు రప్పించాలి. బాహ్యమనస్సులో జ్ఞానదీపాన్ని వెలిగించి, ప్రాణమయ పురుషుణ్ణి భగభగా జ్వలింపజేసే తపోగ్నిని రగుల్కొలపాలి.

కేంద్రీయసత్తు సమరస్యం: మానవుడు ఒకే వస్తువుచేత గాక, అనేక వస్తువులతో చేయబడ్డాడు. ఇక ఆతనిలోని ప్రతిభాగానికి ఒక ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వముంది. ఈ సత్యమింకా జనులకు తగినంతగా అవగతం కాలేదు మనోవైజ్ఞానికులు దానినించుక గుర్తింప నారం భించారుగాని, ద్వివిధ లేక బహువిధ వ్యక్తిత్వం వెల్లడయ్యే ఒక

సందర్భం ఎదురైనప్పుడే వారు దాన్ని గట్టిగా గమనించుతున్నారు. అయితే సర్వమానవులు వస్తుతః అట్టివారే. ఈ విషయమున మనకీ యోగలక్ష్యముండాలి. ఒక బలమైన కేంద్రీయ సత్తును (అది ఇప్పటికే లేని పక్షంలో) మనం పెంపొందించుకుని, దాని ఆధిపత్యమున తక్కిన భాగాలనన్నింటిని సమరసపరుచుకోవాలి — మార్చవలసిన వాటిని మార్చుతూ పోతే ఈ కేంద్రీయ సత్తు చైత్యమే అయినట్లయితే, ఎట్టి కష్టమూ ఉండదు. అలా కాక, "మనోమయః పురుషః ప్రాణశరీరనేతా" లోని మనోమయసత్తే అది అయితే, అపుడు సామరస్య సాధన కష్ట తరం — ఇపుడు సైతం కష్టం లేకుండా ఉండాలంటే, మనోమయ పురుషుడు సదా భగవంతుని సంకల్పం, శక్తులతో సంపర్కమందుండి, వాటి సహాయం పొందడం నేర్చుకోవాలి.

*

సాక్షిపురుషుడు — చైత్యపురుషుడు: ప్రకృతిక్రియలు ఒక కలగూర గంపగా ఉండగా, సామాన్య మనస్సు తనను అహంకారంగా మాత్రమే ఎరింగి, అవే తాననుకుని, "నేను దీన్ని చేస్తున్నాను, దాన్ని సంవేదిం చుతున్నాను, ఆలోచించుతున్నాను, సంతోషంగా ఉన్నాను, దుఃఖంగా ఉన్నాను...." అని తలపోస్తుంది. యథార్థ ఆత్మజ్ఞానం తొలుదొలుత గలుగనారంభించినపుడు, నీలోని ప్రకృతినుండి, దాని క్రియలనుండి నీవు వేరు — అనే స్పృహ నీకు కలుగుతుంది. నీ సత్తులో అనేక భాగాలు, అనేక వ్యక్తిత్వాలు ఉన్నాయని, ప్రతిదీ తన నిమిత్తమే, తన మార్గంలోనే పనిచేస్తుందని అపుడు నీవు చూస్తావు. నీవు సంవేదిం చిన (feel) పురుషులిద్దరు వీరు: ఒకడు నిన్ను శ్రీమాతవైపుకు ఆకర్షించే చైత్యపురుషుడు, రెండవవాడు ప్రాయః ప్రాణమయుడైన బాహ్య పురుషుడు — ఇతడు నిన్ను నిమ్నప్రకృతి యొక్క ఖేలనం దిశగా బైటికి, క్రిందికి లాగుతాడు. నీమనస్సు వెనుక పరిశీలనాత్మకు డైన సాక్షిపురుషుడు గూడా ఉన్నాడు: ఇతడు అసక్తుడై, ప్రకృతి ఖేలనానికి దూరంగా నిలబడి, దానిని పరిశీలించుతూ, దాని క్రియలకు అనుమతినివ్వాలో, లేదో నిర్ణయించుకోగలుగుతాడు. ఈ సాక్షిపురుషుడు సదా చైత్యపురుషుని వైపునకు జేరి, అతని క్రియను అనుమతించి, దానికి ఆధారంగా నుండాలి. అదే సమయాన నిమ్నప్రకృతియొక్క

అధోముఖ బహిర్ముఖ క్రియను నిరాకరించి, దానిని చైత్యపురుషునికి అధీనం గావించి, అతని ప్రభావంచేత మార్చాలి.

*

ఈ జగత్తు అంధకారమయం, అజ్ఞాన పరిపాలనలో వున్నంత కాలం సృష్టికర్త దీనిని ఇట్లాగే కొనసాగిస్తాడు. అటుల చేయనిచో గీతలో చెప్పినట్లు "ఉత్సేదయుర్ ఇమే లోకాః" ప్రళయం వస్తుంది. మరి ఈ అంధకారబంధురంలోంచి బయటపడేందుకు కొన్ని నియమా లుంటాయి గదా. *సాధకుని మనస్సు పరమసత్యాన్ని గౌరవించాలి. అతని ఇచ్ఛ దైవేచ్ఛతో సహకరించాలి. ఈ పరివర్తనము మరీ మెల్లిగా నడుస్తోందని దేవుణ్ణి నిందించకూడదు. ఆయన ప్రకృతిని వెలుగు వైపుకు నడిపిస్తున్నాడు అని మానవుడు గుర్తించి దేవునితో పూర్తిగా సహకరించినప్పుడు ఈ ప్రయాణం శీఘ్రంగా జరిగి పోవచ్చును.* కాని సాధకుడుకూడ దానికితగిన శ్రమను, కాలాన్ని కేవలం మానవ ప్రమాణాలయిన అంధత్వం, బలహీనతావంటి వానితో కొలవగూడదు.

ఈ సహకారమునకు ముఖ్యంగా కావలసినది నమ్మకం నిజాయితీ ప్రపత్తి. అయితే మనస్సు యొక్క తార్కిక బుద్ధి అడుగడు గునా అడ్డుపడకూడదు. తనకు తెలిసిన విషయాలను గురించిగాని, తెలియని వాటిని (దైవానికి సంబంధించిన విషయములను) గురించి గాని తార్కిక బుద్ధితో పరిశీలించకుండా నోరుమూసుకొని వుంటే, దివ్యజ్ఞానమును గ్రహించటం, దివ్యానుభూతులను పొందటం సుగమ మవుతుంది. *నీలోని మనోమయ ప్రాణమయ విభాగములు ఏమాత్రం సంకోచించకుండా దేవుని హస్తములలోనికి సమర్పించుకున్నట్లయితే ఆయనశక్తి నీలోకి ప్రవేశించి నీకు ఫలితములను కలుగచేస్తుంది.* ఈప్రక్రియలో ఏవిధమైన అవరోధములైనా ఎదురైనప్పుడు ఈకార్యము మరికొంతకాలం పట్టవచ్చును. అటువంటప్పుడు దివ్యశక్తి అంతరంగం లోనికి ప్రవేశించి మనిషి స్వభావమును మార్చుటకు అంతర్గతంగా పనిచేస్తుంది.

తాత్పర్యం: "తమసోమా జ్యోతిర్గమయ" అనే ఉపనిషద్వాక్యాన్ని ఆచరణలో చూపడమే ఈ వ్యాసం ప్రాముఖ్యత.

అనువాదం: డా॥ కె. సత్యమూర్తి, ఆర్. ఎల్. ఎన్. శాస్త్రి, చెలసాని నాగేశ్వరరావు (యోగం పై లేఖల నుండి)

లక్ష్యము సాధన

ఆలోచన, ఆదర్శాలు మనసుకు చెందినవే కావడం వల్ల అవి అర్ధసత్యాలే. ఎందుకంటే మనసు చాలామట్టుకు ఒక భావాన్ని మనో దృశ్యంగా మలచుకోవడంతోటే తృప్తిచెందుతూ ఉంటుంది. నిజజీవితంపై అట్టి ఆదర్శం ఏ ప్రభావాన్ని చూపకపోవచ్చు. ఒకవేళ కొంత మార్పు కనిపించినా అది అంతరంగానికి చెందినదికాదు. అందువల్ల యోగసాధనచేసే వారి లక్ష్యము పరమసత్యాన్ని అనుభూతం గావించుకోవడమే కాని మనసులో దృశ్యమానమగు రూపాన్ని దర్శించుకోవడం కాదు. యోగి ఈ జన్మలోనో లేక జన్మాంతరంలోనైనా తన లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడానికి నిరంతరం సాధన చేస్తూనే ఉంటాడు. ఈ కారణంచేత, జగన్మాత నిర్దేశాలకు ఆత్మసమర్పణభావంతో తలవంచి, అట్టి పవిత్రపథంలో తన జీవనయానం సాగిస్తాడు. తన జీవితాన్ని అలా మలచుకోవడమే సాధన ఔతుంది.

నిర్గుణతత్త్వాన్ని సాధించగోరేవారు ఈ సంసారంనుండి విముఖులై, మరే ఇతర గొప్పశక్తిని ఆశ్రయించక తమ స్వయంకృషితోనే సాధన ప్రారంభిస్తారు. వారు వారి స్వంత ప్రతిభ, శక్తి, శ్రద్ధలపై ఆధారపడి పరిమిత ఫలితాలే పొందుతారు. అలాగాక *జగన్మాతకు ఆత్మసమర్పణ చేసుకొన్నవారికి నిర్గుణతత్త్వంతోపాటు సత్యంయొక్క అన్ని అంశాలు అనుభూతమౌతాయి.*

ఎవరూ ప్రారంభంనుండే సర్వసమర్పణ భావంతో అంకింతం కాలేరు. దశలవారీగా, క్రమేపి తమను తాము సమర్పణ చేసుకొంటూ లక్ష్యంవైపు ఒక్కొక్క అడుగు వేసుకుంటూ ముందుకు వెళ్తారు. అటువంటప్పుడు ఎవ్వరైనా తమలోకి చూచుకోవడం సంభవిస్తే సమర్పణభావం కనబడకపోవచ్చును. కాని, అంతమాత్రంచేత మొదట్లోనే సర్వసమర్పణ సిద్ధాంతాన్ని తృణీకరించ పనిలేదు. *సమర్పణను ఒక స్థాయినుంచి మరొకస్థాయికి, ఒక క్షేత్రంనుంచి మరొక క్షేత్రానికి వర్తింపజేసికొంటూ క్రమానుగత పరిణామంతో లక్ష్యం చేరుకోవడమే సాధన.*

అనువాదం: 'సులేఖ'

మనస్సు ఆరోగ్యము

కొంతమంది మనుమలుంటారు. వారి శరీరాలకు లేశమాత్రం బాధ కలిగినాకూడా తట్టుకోలేరు. తల్లక్రిందులైపోతారు. మరికొంత మంది ఎంత అనారోగ్యంతోవున్నా సరే — హాయిగా, నవ్వుతూ ఉంటారు. కానీ ఒకవేళ మానసికంగా దెబ్బతిన్నప్పటికి పూర్ణారోగ్యంగా ఉండేవారు చాలా అరుదుగా కనిపిస్తారు. ఎందుకంటే శరీరారోగ్యం చాలావరకు మానసిక పరిస్థితినిబట్టే ఉంటుంది కదా. భౌతిక శరీరానికి మనస్సు యజమాని అని చెప్పవచ్చు. ఈ శరీరం మనస్సు పట్ల వినయవిధేయతలతో ప్రవర్తించే ఒక మంచిసేవకుడని నేనంటాను. అయితే చాలామంది మనస్సును సరిగా ఉపయోగించుకోవడం చాత కాక దాన్ని దుర్వినియోగంకూడా చేస్తారు. ఎంత చెడ్డగా చేయగలిగితే అంత చెడ్డగా ఉపయోగించుకుంటారు. మనస్సుకు *చాలా గొప్ప కల్పనా శక్తి* (power of formation) *ఉంటుంది. అది శరీరంమీద సూటిగా పనిచేయగలదు.* సాధారణంగా ఆరోగ్యం పాడుచేసుకోటానికే ఈ శక్తిని అందరూ వాడుకుంటారు! ఎక్కడ ఏమాత్రం పొరపాటు జరిగినా వెంటనే మనస్సు అనేకరకాలైన ఊహారచనలు చేసి, అనేక ఆపదలను ఊహించుకుంటూంటుంది. ఇదా? అదా? ఇది అయితే ఏం జరుగుతుందో? ఎలా పరిణమిస్తుందో ఏమోనంటూ పరిపరివిధాల ఆలోచిస్తుంది. దానినరికట్టి, వినాశకరమైన చర్యలను కొనసాగనీయక, ఆ శక్తితో మంచి సౌకర్యమైన ఊహారచనలు చేయగలిగితే చాలా బాగుంటుంది. ఉదాహరణకు శరీరానికి ఆత్మస్థైర్యం కలుగచేయాలి — ఈ బాగుండకపోవటం శాశ్వతం కాదు; అది తాత్కాలికమైన వేదన తప్ప మరేంకాదు — అంటూ శరీరానికి నచ్చచెప్పాలి. స్థైన అవగాహన, గ్రహణశీలత ఏర్పడితే శరీరానికి కల్గిన రుగ్మత, వచ్చింది వచ్చినట్లే మాయమైపోతుంది. ఎవరిని వారు నిమిషాల్లో బాగుచేసుకోగలరు. ఇది నేర్చుకుంటే చాలా అద్భుతమైన ఫలితాలను సాధించవచ్చు.

మూలం: శ్రీమాత

స్వేచ్ఛానువాదం: ఎ. ప్రభావతి, ఎ. వి. ఆర్. శాస్త్రి

సమాచార పత్రము

25 ఏప్రిల్ 1954 నాడు శ్రీమాత ఈ క్రింది ప్రకటన చేశారు.

ప్రకటన

శ్రీఅరవిందులు నాటి రాజకీయాలకు స్వస్తి చెప్పారు. అయిన ప్పటికి శ్రీఅరవిందులు ప్రపంచ వ్యవహారములను గమనిస్తూనే ఉన్నారు. సమకాలీన రాజకీయాలు చాలా నీచమైనవి, హేయమైనవి, కేవలం మోసము, అన్యాయము, అధికార దుర్వినియోగము, మరియు హింసాకాండలతో కూడియున్నవి; టక్కరితనము, ఒకటి చెప్పి మరొ కటి చేయడం, దురాశా దుర్బుద్ధులతో గాని మనిషి రాజకీయాలలో నెగ్గలేడు. అందుకని శ్రీఅరవిందులు ఈ విధమైన రాజకీయాలనుంచి దూరంగా ఉన్నారు. ఆశ్రమంలోని సభ్యులను కూడా రాజకీయాలలో ఏమాత్రమూ కల్పించుకోగూడదని ఆదేశించారు.

చిత్తశుద్ధి, సత్యచింతన, నిస్వార్థత కార్యనిర్వహణమునందు సమర్పణా భావము, సచ్ఛీలత, నిష్కాపట్యము యోగానికి అనివార్య ములు. ఈ ప్రాథమిక నియమాలను కూడా పాటించలేనివారు శ్రీఅర విందుల శిష్యులగుటకు అనర్హులు. అట్టివారికి ఆశ్రమంలో స్థానం లేదు. ఇటువంటి దుష్టబుద్ధులు ఆశ్రమాన్ని గురించి అడిగే కొంటె ప్రశ్నలను, చేసే ఫిర్యాదులను నేను పట్టించుకోను.

శ్రీఅరవిందులు తన మాతృభూమిని అపారంగా ప్రేమించారు. భారతదేశం ఒక గొప్ప దేశంగా భాసించి ప్రపంచంలో తను మాత్రమే నిర్వహించగలిగే ఘనమైన పాత్ర వహించాలని వారి నిరంతర ఆకాంక్ష. ఈ దేశం స్వార్థపరత్వముతోను అంధకారముతోను నీచస్థాయికి దిగి పోవుట వారు సహించలేరు. అందుకని వారి ఆశయముల కనుగుణంగా ఈనాడు మనం సత్యము, రూపాంతరీకరణముల ద్వారా మానవజాతి మనుగడను సాధించేందుకై పతాకమును ఎగురవేయుచుంటిమి. అజ్ఞా నము, మూర్ఖత్వము, ఈర్ష్య, దుర్బుద్ధులతో ఈ దేశాన్ని క్రిందికి లాగి మట్టిపాలు చేసేవారిని మనం లెక్కచేయబోము. మనము ఆకాశంలో

ఎత్తుగా ఎగురవేసే పతాకాన్ని ఆత్మస్ఫూర్తి ఉన్న వారందరు చూసి దాని చుట్టూ జేరెదరు గాక!

15 ఆగష్టు 99 నాడు ఆశ్రమంలో శ్రీఅరవిందుల 127 వ జన్మదినోత్సవము జరుపబడినది. ప్రాతఃకాలము 6-00 నుండి 6-30 వరకు సమాధివద్ద ధ్యానము, 14, 15 తారీఖులలో భక్తులకు శ్రీఅరవిందుల మందిర దర్శనము జరిగినవి. సాయంత్రము కవాతు ప్రదర్శన, బేండు వాయిద్యము, ధ్యానములతో కార్యక్రమం ముగిసింది. శ్రీఅరవిందుల చిత్రముతో కూడిన సందేశమును ఆనాడు పంచిపెట్టిరి. ఆ సందేశము:

A strong son of lightning came down to the earth with
fire-feet of swiftness, splendid;
Light was born in a womb and thunder's force filled
a human frame.
The calm speed of heaven, the sweet greatness, pure
passion, winged power had descended;
All the gods in a mortal body dwelt, bore a single name.

శ్రీఅరవిందో సొసైటీ వార్షికోత్సవములు బీచ్ ఆఫీసులో 11, 12, 13 ఆగష్టు తేదీలలో జరిగినవి. శ్రీయుతులు గోపాలభట్టాచార్జీగారు, మహేశ్వరి, అంబాప్రేమి షా, ఆనందరెడ్డి, శ్రద్ధాలు, నడకర్ణి, మనోజ్‌దాస్, విజయగార్లు సాధన, కర్మలు, భారతదేశం గురించి ప్రసంగించిరి. మరియు నాదముద్వారా రోగచికిత్స, శ్రీమాత నయనములు, నూతన యుగము, రూపాంతరీకరణము మొదలైన విషయములపై కూడా ఇతరులు ప్రసంగించిరి.
సావిత్రి అధ్యయనసత్ర 17 నుండి 25 ఆగష్టు తేదీలలో డా॥ నడకర్ణి గారిచే నిర్వహించబడెను.
శ్రీఅరవింద సొసైటీ వార్షిక సాధారణ సమావేశము కలకత్తాలో 28 అక్టోబరున జరుగుతుంది. సభ్యులకు జారీచేసిన నోటీసును 3 వ అట్టలో చూడండి.

శ్రీఅరవింద సొసైటీ స్త్రీల విభాగము 21 మొదలు 23 నవంబరు వరకు "దైవము కొఱకే జీవించుట" అనే అంశముపై ఒక గోష్ఠిని నిర్వహించె దరు. 17 20 నవంబరు తేదీలు శ్రీమాత శరీరమును చాలించిన దర్శన దినములు, 24 నవంబరు సిద్ధి దినము పాటింపబడును.

ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్ర వార్షికోత్సవములు 17, 18 అక్టోబరు తేదీలలో మధురలో జరుపబడును.

ఆదాయపు పన్ను మినహాయింపు: ఆదాయపు పన్ను చట్టము, 35 (1) (iii) section క్రింద, Assesment year 2002-03 వరకు, విరాళాలు యిచ్చేవారికి 100% మినహాయింపు కలదు. 80 G క్రింద 2004-05 వరకు కూడా మినహాయింపు కలదు.

శ్రీ ప్రదీప్‌నారంగుగారు పానాజీ, గోవాను 15 మే 99 న దర్శించిరి. 23-28 జూలై తేదీలలో ఢిల్లీ, పంజాబు, హరియానా, చండీఘర్‌లలో సభ్యులను కలసికొని చర్చలు జరిపిరి. శ్రీమాత పాదరక్షలు పాటియాలాలోని "ఆరోమిరా" అనే పాఠశాలలో భక్తిపూర్వకంగా ఆవిష్కరించిరి. శ్రీగోపాలభట్టాచార్జీ జర్మనీ, యు.కె, యు.ఎస్.ఎ లలో 11th జూన్ - 4th ఆగష్టులలో పర్యటించిరి.

కేంద్రముల, శాఖల వార్తలు

ఆంధ్రపదేశ్‌లో విజయనగరం, కాకినాడ, రాజమండ్రి, ఏలూరు, శ్రీఅరవిందపురం (అడ్డాడ) గోదావరి ఖని, తిరుపతిలలో బాలారవిందాలు (Children's corners) ప్రారంభించిరి. పిల్లల సెలవు రోజులలలోను, స్కూలు రోజులలో క్లాసుల తరువాత బాలల కార్యక్రమములు, వారిలో నిక్షిప్తమైనయున్న ప్రజ్ఞలను వికసింప చేయుట వీటి ప్రధానోద్దేశ్యము.

డేరాడూన్ (ఉత్తర్ ప్రదేశ్) లో స్త్రీల విభాగము వారు "Challenges before women in the Third Millenium in the light of Indian Culture and Heritage" అనే విషయముపై 10, 11 జూలై తేదీలలో ఒక సభను నిర్వహించిరి.

నవసారి గుజరాతులో 29 జూలై 99 న సంస్కృత సంవత్సరమును (1999) గురించిన సమావేశమును జరిపిరి.